

UCHWAŁA NR IX/XXVIII/250/26
RADY MIASTA WAŁCZ

z dnia 28 kwietnia 2026 r.

w sprawie przyjęcia Programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej dla Gminy Miejskiej Wałcz na lata 2026-2030

Na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r., poz. 1673, z 2026 r. poz.160) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej dla Gminy Miejskiej Wałcz na lata 2026-2030, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta
Wałcz

Dariusz Szalla

Załącznik do uchwały nr IX/XXVIII/250/26
Rady Miasta Wałcz
z dnia 28 kwietnia 2026 r.

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ OCHRONY OSÓB
DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ DLA GMINY MIEJSKIEJ WAŁCZ NA LATA 2026-2030**

**PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ
ORAZ OCHRONY OSÓB
DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ
DLA GMINY MIEJSKIEJ WAŁCZ
NA LATA 2026-2030**

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE	3
1. DEFINICJA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ	3
2. RODZAJE I FORMY PRZEMOCY DOMOWEJ	4
3. POMOC OSOBOM DOZNAJĄCYM PRZEMOCY DOMOWEJ	6
4. POLICYJNE STATYSTYKI PROCEDURY „NIEBIESKIE KARTY”	8
5. SKUTECZNOŚĆ FUNKCJONUJĄCEGO W POLSCE SYSTEMU WSPARCIA OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY.....	10
6. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU	12
7. KORELACJA PROGRAMU Z ZAŁOŻENIAMI I CELAMI RZĄDOWEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ NA LATA 2024-2030	13
8. ADRESACI PROGRAMU	21
II. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W MIEŚCIE	22
1. CHARAKTERYSTYKA MIASTA.....	22
2. PRZEMOC DOMOWA W ŚWIELE ŹRÓDEŁ ZASTANYCH	24
2.1. PODMIOTY ŚWIADCZĄCE WSPARCIE W MIEŚCIE.....	24
2.2. PODMIOTY SPOZA MIASTA WSPIERAJĄCE MIESZKAŃCÓW MIASTA	36
3. WSPÓŁPRACA KOŚCIOŁÓW W ZAKRESIE EDUKACJI NA TEMAT PRZEMOCY DOMOWEJ I WSPIERANIA RODZIN W KRYZYSIE	43
4. BADANIA ANKIETOWE DOTYCZĄCE PRZEMOCY	45
4.1. BADANIA W ŚRODOWISKU LOKALNYM	46
4.2. BADANIA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM.....	52
4.3. BADANIA W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ.....	55
5. ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA KRZYWDZONYM DZIECIOM	58
6. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH	58
7. OCENA WDROŻENIA ZAŁOŻEŃ POPRZEDNIO REALIZOWANEGO PROGRAMU	66
III. PROJEKTOWANE DZIAŁANIA PROGRAMOWE.....	68
1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU	68
2. CELE OPERACYJNE I DZIAŁANIA.....	69
IV. REALIZACJA PROGRAMU	75
1. KOORDYNATOR, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I PARTNERZY	75
2. MONITORING I EWALUACJA	75
3. FINANSOWANIE.....	76
SPIS TABEL I WYKRESÓW	77

I. WPROWADZENIE

1. DEFINICJA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ

Przemoc domową można oceniać w kategoriach prawnych, moralnych, psychologicznych i społecznych. Na potrzeby niniejszego Programu najbardziej odpowiednią definicją przemocy jest definicja zawarta w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673). Artykuł 2. ustawy **definiuje przemoc domową** jako *„jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:*

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,*
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,*
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,*
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,*
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.”*

Ustawa definiuje również **osoby doznające przemocy domowej**. W rozumieniu obowiązujących przepisów osoby, wobec których jest stosowana przemoc domowa, to:

- a) małżonek, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- b) wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,
- d) osoba pozostająca w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- e) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- f) osoba wspólnie zamieszkująca i gospodarująca oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- g) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,

- h) małoletni;
- i) małoletni będący świadkami przemocy domowej.

W rozumieniu przepisów ustawy osoba stosująca przemoc domową to pełnoletni, który dopuszcza się przemocy domowej wobec osób wskazanych w ustawie jako osoby doznające przemocy, a z kolei świadek przemocy domowej to osoba, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej. Należy również zaznaczyć, że małoletni, będący świadkiem przemocy domowej, automatycznie otrzyma status osoby doznającej przemocy.

2. RODZAJE I FORMY PRZEMOCY DOMOWEJ

Odwołując się m.in. do ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, można wyróżnić następujące podstawowe rodzaje przemocy: **fizyczną, psychiczną, seksualną, ekonomiczną i cyberprzemoc**. Rozszerzenie tych pojęć przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Rodzaje i formy przemocy

rodzaje przemocy	formy
fizyczna	popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy itp.
psychiczna	wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb itp.
seksualna	wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych itp.
ekonomiczna	odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej lub uzyskania samodzielności finansowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny itp.
cyberprzemoc	działania i zaniechania istotnie naruszające prywatność lub wzbudzające poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej (cyberbullying – nękanie i prześladowanie za pośrednictwem internetu: wysyłanie obraźliwych wiadomości, publikowanie nieodpowiednich zdjęć lub filmów, tworzenie fałszywych profili, aby zniszczyć reputację ofiary; stalking – uporczywe śledzenie i nękanie ofiary online; phishing – wyłudzenie poufnych informacji)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” i ustawy z dn. 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej

Przemoc może pojawić się w każdym domu, nie ma ona związku ani ze statusem społecznym rodziny, ani miejscem zamieszkania, a osobami doznającymi przemocy domowej bywają zarówno mieszkańcy dużych miast, jak i mniejszych miejscowościach czy wsi. Osobami doznającymi przemocy domowej są na ogół **kobiety i dzieci, rzadko mężczyźni**. Kategorią osób doznających przemocy, o których mówi się nieco rzadziej niż o dzieciach i kobietach, są osoby niepełnosprawne i ludzie starsi.

Seniorzy narażeni są na wszystkie rodzaje przemocy, choć w tej grupie wiekowej przemoc ma swoją specyfikę. Osoby pracujące z osobami starszymi (pracownicy socjalni, pielęgniarki, geriatrzy) zauważają, że w odniesieniu do seniorów przemoc dotyczy najczęściej zaniedbania i wykorzystywania materialnego.

Najczęstszym objawem obserwowanym u osób doznających przemocy jest wyuczona bezradność. Jest ona poddaniem się, zaprzestaniem działania, co wynika z przekonania, że cokolwiek się zrobi, nie będzie to miało żadnego znaczenia, gdyż zawsze znajdzie się powód do zachowań agresywnych.

Wyuczona bezradność prowadzi do wielu negatywnych skutków, które mogą przejawiać się w trzech sferach:

- **deficyty poznawcze**, które polegają na ogólnym przekonaniu, iż nie ma takich sytuacji, w których możliwa jest zmiana, że w konkretnej sytuacji nic nie można zrobić i nikt nie jest w stanie pomóc;
- **deficyty motywacyjne**, które polegają na tym, że osoba zachowuje się biernie, jest zrezygnowana, nie podejmuje żadnych działań, aby zmienić swoją sytuację;
- **deficyty emocjonalne**, które objawiają się stanami apatii, lęku, depresji, uczucia zmęczenia, niekompetencji i wrogości.

Osoba doznająca przemocy, jeśli przez lata była poniżana i wykorzystywana, potrzebuje dużo czasu, aby odbudować świadomość swojej wartości. Wielu osobom doznającym przemocy udaje się przeciwstawić stosującemu przemoc, niemniej jednak większość **potrzebuje pomocy innych**. Bez odpowiedniego wsparcia osoby doznające przemocy nigdy nie zdobędą się na odwagę, żeby przeciwstawić się stosowaniu wobec nich przemocy.

Osoba, której życie lub zdrowie może być zagrożone powinna też pamiętać, by jak najszybciej zawiadomić Policję, bo szybka reakcja umożliwi nie tylko zapewnienie ochrony, ale także wszczęcie odpowiednich procedur i zabezpieczenie dowodów zdarzenia.

W przypadku doznania obrażeń ciała osoba doznająca przemocy powinna zgłosić się do lekarza w celu udzielenia pomocy medycznej. Może także zażądać wystawienia zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy.

3. POMOC OSOBOM DOZNAJĄCYM PRZEMOCY DOMOWEJ

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, osobie doznającej przemocy domowej udziela się bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie:

1. poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego;
2. interwencji kryzysowej i wsparcia;
3. ochrony przed dalszym krzywdzeniem, przez uniemożliwienie osobie stosującej przemoc domową korzystania ze wspólnie zajmowanego mieszkania z osobą doznającą przemocy domowej oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej;
4. zapewnienia osobie doznającej przemocy domowej bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
5. badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie;
6. zapewnienia osobie doznającej przemocy domowej, która nie ma tytułu prawnego do lokalu zajmowanego wspólnie z osobą stosującą przemoc domową, pomocy w uzyskaniu mieszkania.

Osobie doznającej przemocy domowej udziela się informacji o dostępnych formach wsparcia wymienionych w ust. 1.

Osoba, która doznaje przemocy domowej, może skorzystać także z porady prawnej i wsparcia psychologicznego, dzwoniąc pod dostępny całodobowo Ogólnopolski Telefon dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” – 800 120 002. Na ten numer mogą dzwonić także osoby, które chcą w sposób anonimowy dokonać zgłoszenia.

Osoby korzystające z usług telefonu mają prawo nie ujawniać swoich danych personalnych. Na własne życzenie mogą jednak podać imię i nazwisko. Anonimowość zarówno dzwoniącego/ej, jak i konsultanta/teki tworzy bezpieczną przestrzeń do opowiedzenia o swoim doświadczeniu, uporządkowania przeżytych doświadczeń,

nazwania problemu i wspólnego zastanowienia się nad możliwościami wyzwolenia się z krzywdzącej sytuacji.

Narzędziem służącym przeciwdziałaniu przemocy domowej jest procedura „**Niebieskie Karty**”. To procedura interwencji wobec przemocy domowej, która składa się z odpowiedniej dokumentacji i sposobu postępowania w przypadku stwierdzenia bądź podejrzenia występowania przemocy. Czynności te podejmowane są przez odpowiednie służby: jednostki organizacyjne pomocy społecznej, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, policję, oświatę, ochronę zdrowia i inne określone w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej, w przypadku uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej lub zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy domowej. Kształt procedury oraz wzory formularzy określają przepisy szczegółowe.

Wszczęcie procedury następuje przez wypełnienie przez pracownika odpowiednich służb formularza „Niebieska Karta – A”. Osoba wszczynająca procedurę podejmuje działania interwencyjne mające na celu osobie doznającej przemocy zapewnienie bezpieczeństwa. Osobie doznającej przemocy przekazuje się formularz „Niebieska Karta – B”. Następnie formularz „Niebieska Karta – A” przekazuje się do zespołu interdyscyplinarnego, gdzie dokument otrzymuje grupa diagnostyczno-pomocowa.

Osobę, która doznała przemocy, zaprasza się na posiedzenie grupy diagnostyczno-pomocowej, gdzie dokonuje się analizy sytuacji w związku z podejrzeniem stosowania przemocy domowej i we współpracy z tą osobą opracowuje się indywidualny plan pomocy albo rozstrzyga o braku zasadności podejmowania działań. Na posiedzeniu grupy wypełniany jest formularz „Niebieska Karta – C”. Grupa diagnostyczno-pomocowa wzywa osobę stosującą przemoc domową, dokonuje analizy sytuacji i na podstawie danych zawartych w formularzu „Niebieska Karta – D” dokonuje ustaleń dotyczących dalszych działań, zobowiązując osobę stosującą przemoc domową do ich realizacji.

Zakończenie procedury „Niebieskie Karty” następuje, gdy ustanie przemoc lub nastąpi rozstrzygnięcie o braku zasadności podejmowania działań. Zgodnie z §20 pkt 3 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” o zakończeniu procedury informuje się osobę doznającą przemocy domowej oraz osobę stosującą przemoc. W okresie dziewięciu kolejnych miesięcy sytuacja osób uczestniczących w procedurze „Niebieskie Karty” jest monitorowana. Zespoły interdyscyplinarne oraz grupy diagnostyczno-pomocowe podejmują

działania w ramach swoich kompetencji określonych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej i Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870). Procedura „Niebieskie Karty” przeprowadzana jest niezależnie od innych rodzajów postępowań, w szczególności postępowania karnego, cywilnego czy rodzinnego.

4. POLICYJNE STATYSTYKI PROCEDURY „NIEBIESKIE KARTY”

Statystyki policyjne, stanowiące dalece niewystarczające, ale nadal podstawowe źródło informacji o skali zjawiska przemocy domowej w kraju ujawniają, że w 2025 r. liczba osób doznających przemocy wyniosła ogółem 91 330, z czego 50 767 stanowiły kobiety, 29 210 osoby małoletnie, zaś 11 353 mężczyźni. Funkcjonariusze Policji w 2025 r. wypełnili łącznie 59 519 formularzy „Niebieskie Karty – A”. Szczegółowe dane za rok 2025 prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2. Policyjne statystyki procedury „Niebieskie Karty” za rok 2025

liczba wypełnionych formularzy „Niebieskie Karty” – A” (ogółem)	59 519
w tym liczba formularzy wszczynających procedurę	51 606
w tym liczba formularzy dotyczących kolejnych przypadków przemocy domowej w trakcie trwającej procedury	7 913
liczba osób doznających przemocy domowej (ogółem)	91 330
w tym kobiet	50 767
w tym mężczyzn	11 353
w tym małoletnich	29 210
liczba osób stosujących przemoc domową (ogółem)	60 889
w tym liczba kobiet	8 465
w tym liczba mężczyzn	52 424
liczba zatrzymanych osób stosujących przemoc domową (ogółem)	19 722
w tym liczba kobiet	1 149
w tym liczba mężczyzn	18 573
liczba osób stosujących przemoc domową będących pod wpływem alkoholu (ogółem)	24 988
w tym kobiet	2 149
w tym mężczyzn	22 839
liczba osób stosujących przemoc domową będących pod wpływem środka	870

działającego podobnie do alkoholu (ogółem)	
w tym kobiet	102
w tym mężczyzn	768
liczba osób stosujących przemoc domową będących jednocześnie pod wpływem alkoholu i środka działającego podobnie do alkoholu (ogółem)	271
w tym kobiet	20
w tym mężczyzn	251
liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej lub instytucjonalnej formie pieczy zastępczej	563
liczba wydanych przez policjantów nakazów i zakazów oraz zakazów (ogółem)	66 300
w tym liczba wydanych nakazów natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia i zakazów zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia	15 982
w tym liczba wydanych zakazów zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej na wyrażoną w metrach odległość	24 603
w tym liczba wydanych zakazów kontaktowania się z osobą doznającą przemocy domowej	22 147
w tym liczba wydanych zakazów wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, obiektu sportowego lub miejsca pracy, i przebywania na tym terenie	3 568

Źródło: Formularz III/8, Sprawozdanie z podjętych przez policję działań wobec przemocy domowej dotyczące procedury „Niebieskie Karty” oraz Krajowy System Informacyjny Policji – <https://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-domowa/50867,Przemoc-domowa-dane-od-2023-roku.html>

Prezentowane liczby dotyczą działań podjętych w procedurze „Niebieskie Karty” wyłącznie przez Policję i nie obejmują danych dotyczących działalności innych podmiotów upoważnionych do zwalczania przemocy domowej. Przemoc domowa wiąże się z lękiem osób doznających przemocy i świadków przed ujawnianiem takich przypadków, w związku z czym bardzo trudno oszacować rzeczywistą skalę tego zjawiska.

W 2020 roku dzięki nowelizacji przepisów Policja otrzymała narzędzia do skuteczniejszej walki z osobami stosującymi przemoc domową. Obecnie policjanci mają możliwość wydać osobie stosującej przemoc **nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania** i jego bezpośredniego otoczenia lub **zakazu zbliżania się do mieszkania** i jego bezpośredniego otoczenia. Te nakazy lub zakazy mogą być wydane łącznie i obowiązują od momentu ich wydania.

Policjanci mają także prawo wydać nakaz lub zakaz podczas interwencji podjętej we wspólnie zajmowanym mieszkaniu lub jego bezpośrednim otoczeniu w związku

z powzięciem informacji o stosowaniu przemocy (w szczególności w wyniku zgłoszenia przez osobę doznającą przemocy, kuratora sądowego lub pracownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, w związku z wykonywaniem ustawowych obowiązków).

Przepisy mówią, że osobie, wobec której wydany zostanie nakaz lub zakaz, przysługuje prawo zabrania ze sobą jedynie przedmiotów osobistego użytku i służących do świadczenia pracy oraz będących jej własnością zwierząt domowych. Ma także jednorazową możliwość zabrania z mieszkania w późniejszym terminie mienia stanowiącego jej własność, w obecności policjanta i po uzgodnieniu terminu z osobą dotkniętą przemocą domową.

W okresie obowiązywania nakazu lub zakazu policjanci są zobligowani do co najmniej trzykrotnego sprawdzenia, czy są one respektowane. Za niestosowanie się osoby do wydanego przez policję zakazu lub nakazu, kodeks wykroczeń przewiduje karę aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.

5. SKUTECZNOŚĆ FUNKCJONUJĄCEGO W POLSCE SYSTEMU WSPARCIA OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY

Kwestie dotyczące oceny skuteczności funkcjonującego w Polsce systemu wsparcia dla osób doznających przemocy były przedmiotem badania przeprowadzonego w 2019 r. na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pn. „Badanie skuteczności pomocy udzielanej osobom dotkniętym przemocą w rodzinie”. Respondentami były zarówno osoby dotknięte przemocą, które skorzystały ze wsparcia, jak i przedstawiciele instytucji i organizacji udzielających pomocy.

Badanie dotyczące oceny skuteczności funkcjonującego w Polsce systemu wsparcia pokazało, iż wysoko oceniane jest interdyscyplinarne podejście w zakresie pomocy udzielanej osobom krzywdzonym. Pozytywnie oceniana jest praca zespołów interdyscyplinarnych oraz współpraca interdyscyplinarna na poziomie gmin, prowadzona w celu obejmowania kompleksowym wsparciem osób doznających przemocy w rodzinie. Osoby pracujące w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie pozytywnie oceniały współpracę instytucjonalną na poziomie lokalnym, wskazując na możliwość szybkiej wymiany informacji i podejmowania decyzji.

Badania pokazały, że procedura „Niebieskie Karty” jest zdecydowanie podstawowym narzędziem wykorzystywanym w procesie obejmowania wsparciem osób doznających różnego rodzaju przemocy. Świadczą o tym, nie tylko opinie wyrażane na jej temat przez pracowników instytucji pomocowych, ale także to, że aż 90% badanych osób doznających przemocy, które objęte były pomocą jakichkolwiek służb, instytucji lub organizacji, była bądź

jest objęta działaniem tej procedury. Wyniki badań pokazały, że wsparcie w ramach procedury „Niebieskie Karty” było oceniane pozytywnie, i w większości przypadków wsparcie to definitywnie bądź częściowo rozwiązuje problem.

Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 poz. 535) wprowadziła nie tylko pojęcie przemocy domowej, ale przyniosła aktualizację zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, zasad postępowania wobec osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową.

Ustawa poszerza zakres działań, jakie mogą być podejmowane wobec osób stosujących przemoc domową, wprowadzając dodatkowo programy korekcyjno-edukacyjne lub psychologiczno-terapeutyczne. Programy te mają na celu w szczególności powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy oraz rozwijanie umiejętności samokontroli i rozwiązywania problemów bez stosowania przemocy. Po skierowaniu do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym lub psychologiczno-terapeutycznym osoba stosująca przemoc domową jest **zobowiązana** zgłosić się do uczestnictwa w programie, ukończyć program w wyznaczonym terminie oraz dostarczyć grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenie o jego ukończeniu. Uporczywe niestosowanie się do wskazanych obowiązków może skutkować nałożeniem kary grzywny albo ograniczenia wolności.

9 listopada 2023 r. został przyjęty Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030. Postanowienia programu przewidują kontynuację działań, które realizowane były w ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014–2020 oraz kolejne, uchwalane w perspektywach rocznych, na lata: 2021, 2022 i 2023. Realizacja programu ma zwiększyć skuteczność pomocy i wsparcia osób zagrożonych oraz doznających przemocy domowej. Chodzi m.in. o zwiększenie działań profilaktycznych oraz lepszą dostępność i skuteczność ochrony osób, które doświadczają takiej przemocy. W programie ujęto także zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów, które realizują zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej, w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Do najważniejszych rozwiązań Programu należą m.in.: podniesienie świadomości społecznej związanej z przeciwdziałaniem przemocy domowej; rozwój, wzmocnienie

i upowszechnienie działań profilaktycznych dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej; podniesienie jakości usług świadczonych na rzecz osób zagrożonych bądź doznających przemocy domowej; zwiększenie dostępności do pomocy specjalistycznej dla osób, które doświadczają przemocy domowej; zintensyfikowanie i podniesienie jakości działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową oraz podniesienie kwalifikacji i wzrost kompetencji osób, które zajmują się świadczeniem usług dla osób zagrożonych i doznających przemocy domowej.

6. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU

Niniejszy Program jest zgodny z postanowieniami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673), która w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej”. Ustawa określa dla samorządu gminnego także następujące zadania: prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą, zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia, tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Akty prawne wspomagające podejmowanie na terenie gminy działań na rzecz osób zagrożonych przemocą domową oraz doznających przemocy domowej, jak również osób stosujących przemoc domową i jej świadków, to także:

1. ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 z późn. zm.);
2. ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1214 z późn. zm.);
3. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151);
4. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939);
5. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49 z późn. zm.);
6. ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. z 2024 r. poz. 978 z późn. zm.);

7. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2024 r. poz. 750 z późn. zm.);
8. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1491 z późn. zm.);
9. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 725);
10. uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2026-2030 (M.P. 2023 poz. 1232);
11. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Wałcz na lata 2021-2026.

Realizacja działań wyznaczonych w Programie może także wymagać odwołania się do takich aktów prawnych, jak:

1. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2809 z późn. zm.);
2. ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2025 r. poz. 383);
3. ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 37 z późn. zm.);
4. ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2024 r. poz. 706);
5. ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 1568 z późn. zm.);
6. ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2024 r. poz. 145 z późn. zm.);
7. ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1266 z późn. zm.);
8. ustawa z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 1914).

7. KORELACJA PROGRAMU Z ZAŁOŻENIAMI I CELAMI RZĄDOWEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ NA LATA 2024-2030

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Miejskiej Wałcz na lata 2026-2030 został skonstruowany tak, by był skorelowany z Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 zarówno jeśli chodzi o cele, jak i działania oraz wyznaczone wskaźniki ich realizacji. Podobnie jak w Rządowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 działania wskazane w Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Miejskiej Wałcz na lata 2026-

2030 są określone w sposób elastyczny, dzięki temu będzie możliwe realizowanie ich z uwzględnieniem specyfiki potrzeb występujących na terenie miasta.

Zadaniem głównym Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej w Polsce, a głównym celem Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Miejskiej Wałcz na lata 2026-2030 jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej na terenie gminy miejskiej Wałcz.

Jak zaznaczają autorzy Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030, realizacja postanowień zawartych w Programie jest procesem wymagającym czasu, wysiłku, nakładów finansowych, zaangażowania wszystkich służb, a także zmiany świadomości społecznej. Profesjonalne podejście do procesu pomagania, prawidłowe wdrożenie do praktyki działań określonych w Programie daje gwarancję wypełnienia jego założeń. Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Miejskiej Wałcz na lata 2026-2030, zgodnie z wytycznymi zawartymi w Programie rządowym, został oparty na diagnozie, w której wykorzystano tzw. źródła zastane, jak również wyniki badań ankietowych (zarówno z udziałem dorosłej populacji mieszkańców miasta, jak i młodzieży szkolnej) oraz rzetelną analizę mocnych stron i szans, a także słabych stron i zagrożeń w takich obszarach, jak:

- **rodzina, dzieci i młodzież, przemoc domowa;**
- **zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne;**
- **kapitał społeczny i ludzki.**

W Rządowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej, który – jak już wspomniano – przyjął za cel główny „Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce”, wyznaczono cztery **cele szczegółowe**:

Cel 1: zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Cel 2: zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej.

Cel 3: zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.

Cel 4: zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Jako wskaźnik główny realizacji założeń programowych przyjęto liczbę osób, które skorzystały z różnych form wsparcia w związku z problemem przemocy domowej, w tym: liczbę osób objętych procedurą „Niebieskie Karty” oraz liczbę osób, które skorzystały ze wsparcia różnego rodzaju placówek udzielających pomocy, takich jak: specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, ośrodki interwencji kryzysowej, punkty konsultacyjne, ośrodki wsparcia, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, inne placówki świadczące pomoc osobom doznającym przemocy domowej.

Przystępując do opracowania Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Miejskiej Wałcz na lata 2026-2030 również założono, że wskaźnikiem głównym będzie liczba osób objętych procedurą „Niebieskie Karty”, a także liczba osób, które skorzystały ze wsparcia różnego rodzaju placówek udzielających pomocy. Dane dotyczące procedury „Niebieskie Karty” w mieście gromadzi się na poziomie Zespołu Interdyscyplinarnego. Natomiast dane odnoszące się do pomocy osobom doznającym przemocy zostały pozyskane z różnych źródeł, w tym zarówno działających w mieście, jak Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, jak również działających poza strukturami miasta, w tym przede wszystkim Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej, w tym realizacji celów ustawowych oraz celów wskazanych w dokumencie, określono w Rządowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 cztery podstawowe obszary zawierające kierunki działań oraz sprecyzowano oddziaływania wobec różnych grup odbiorców:

1. Profilaktyka, diagnoza społeczna i edukacja społeczna – obszar kierowany do ogółu społeczeństwa, w tym do osób i rodzin zagrożonych przemocą domową.
2. Ochrona i pomoc osobom doznającym przemocy domowej – obszar kierowany do osób doznających przemocy domowej (w tym do: kobiet, mężczyzn, dzieci, współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób niepełnosprawnych), jak również do właściwych służb lub podmiotów zajmujących się ochroną i pomocą osobom doznającym przemocy domowej.

3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową – obszar kierowany do osób stosujących przemoc domową, jak również do właściwych służb lub podmiotów zajmujących się oddziaływaniem na osoby stosujące przemoc domową.

4. Podnoszenie kompetencji, rozwijanie i doskonalenie umiejętności służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej: obszar kierowany do przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

W tych czterech obszarach wyznaczono dla samorządów gminnych w Rządowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 następujące kierunki i działania:

Obszar 1: Profilaktyka, diagnoza społeczna i edukacja społeczna

Cel: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych, diagnostycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Kierunki działań:

1.1. Poszerzenie wiedzy ogółu społeczeństwa, w tym zainteresowanych służb, na temat zjawiska przemocy domowej

Rodzaje działań:

1.1.1. Opracowywanie diagnoz i prowadzenie badań, ekspertyz oraz analiz dotyczących zjawiska przemocy domowej i czynników z nią skorelowanych

1.1.2. Diagnoza zjawiska przemocy domowej na obszarze gminy, powiatu i województwa, w tym w odniesieniu do gmin, ustalenie odsetka populacji rodzin zagrożonych przemocą domową

1.2.1. Prowadzenie ogólnopolskich i lokalnych kampanii społecznych, które:

- obalają stereotypy na temat przemocy domowej usprawiedliwiające jej stosowanie,
- opisują mechanizmy przemocy domowej oraz jednoznacznie wskazują na ich społeczną szkodliwość i społeczno-kulturowe uwarunkowania,
- promują metody wychowawcze bez użycia przemocy i informują o zakazie stosowania kar cielesnych wobec małoletnich przez osoby wykonujące władzę rodzicielską oraz sprawujące opiekę lub pieczę,
- promują działania służące przeciwdziałaniu przemocy domowej, w tym ochronę i pomoc dla osób doznających przemocy.

1.2.2. Współpraca między organami samorządu terytorialnego a kościołami lub związkami wyznaniowymi na danym terenie w celu wprowadzenia elementów informacji i edukacji na temat zjawiska przemocy domowej w ramach działania poradni prowadzonych przez kościoły lub związki wyznaniowe, lub do programów nauk przedmażeńskich

1.2.3. Współpraca między organami samorządu terytorialnego a organizacjami pozarządowymi w celu wprowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy domowej w ramach działania projektów prowadzonych przez organizacje pozarządowe

1.4.2. Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci zagrożonych przemocą domową

1.4.3. Prowadzenie poradnictwa, w szczególności przez działania edukacyjne służące wzmocnieniu funkcji opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy, jak również dotyczące wzrostu kompetencji rodziców i opiekunów w środowisku zagrożonym przemocą domową, a także w odniesieniu do grup ryzyka, np. małoletnich w ciąży

1.5. Realizacja programów przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej

Rodzaje działań:

1.5.1. Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej

Obszar 2: Ochrona, pomoc i wsparcie osób doznających przemocy domowej

Cel: zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej

Kierunki działań:

2.1. Rozwój infrastruktury instytucji rządowych i samorządowych, a także podmiotów oraz organizacji pozarządowych udzielających pomocy osobom doznającym przemocy domowej oraz wypracowanie zasad współpracy

Rodzaje działań:

2.1.1. Utworzenie i funkcjonowanie zespołów interdyscyplinarnych

2.1.2. Utworzenie i funkcjonowanie grup diagnostyczno-pomocowych

2.1.6. Rozbudowa sieci i poszerzanie oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom doznającym przemocy domowej, w tym:

- punktów konsultacyjnych dla osób doznających przemocy domowej,
- ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej,
- specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej,
- domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży,
- ośrodków interwencji kryzysowej,
- innych placówek świadczących specjalistyczną pomoc dla osób doznających przemocy domowej.

2.1.7. Nawiązywanie, rozwijanie i wzmacnianie działalności między instytucjami rządowymi i samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom doznającym przemocy domowej

Kierunki działań:

2.2. Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom doznającym przemocy domowej

Rodzaje działań:

2.2.1. Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy, w szczególności: medycznej, psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej

2.2.2. Opracowanie i realizacja indywidualnych i grupowych działań edukacyjnych kierowanych do osób doznających przemocy domowej, w szczególności w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej

2.2.2. Opracowanie i realizacja indywidualnych i grupowych działań edukacyjnych kierowanych do osób doznających przemocy domowej, w szczególności w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc domową

Kierunki działań:

2.3. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej

Rodzaje działań:

2.3.1. Realizacja procedury „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty

2.3.2. Realizowanie przez instytucje publiczne zajmujące się pomocą osobom doznającym przemocy domowej pomocy w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, terapii indywidualnej lub grupowej, pomocy w formie grup wsparcia lub innych grup samopomocowych

2.3.3. Realizacja programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej, rodzinnej dla osób doznających przemocy domowej

2.3.4. Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej pomocy, świadczonej przez punkty konsultacyjne

2.3.5. Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej pomocy świadczonej przez ośrodki wsparcia oraz ośrodki interwencji kryzysowej

2.3.6. Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej pomocy świadczonej przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej

2.3.10. Zapewnianie ochrony dzieciom w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej

2.3.11. Tworzenie warunków umożliwiających osobom doznającym przemocy domowej otrzymanie w pierwszej kolejności lokali socjalnych

2.4.1. Monitorowanie pomocy udzielanej osobom doznającym przemocy domowej

Obszar 3: Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową

Cel: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.

Kierunki działań:

3.1. Tworzenie i rozszerzanie oferty działań wobec osób stosujących przemoc domową, realizowanych przez instytucje rządowe i samorządowe oraz podmioty i organizacje pozarządowe, a także wypracowywanie i doskonalenie zasad współpracy między tymi instytucjami i podmiotami oraz organizacjami pozarządowymi i wdrażanie do realizacji

3.2. Interweniowanie oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy domowej

Rodzaje działań:

3.2.1. Działania wobec osób stosujących przemoc domową, w tym w ramach procedury „Niebieskie Karty”

3.2.4. Działanie i współpraca służb w zakresie monitorowania zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy domowej, w tym wymiana informacji między nimi

3.3. Realizowanie wobec osób stosujących przemoc domową programów korekcyjno-edukacyjnych zmierzających do zaprzestania stosowania przemocy domowej

3.3.6. Monitorowanie udziału osób stosujących przemoc domową w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową

3.5.1. Opracowanie i realizacja programów edukacyjnych lub/i wspierających dla osób stosujących przemoc domową, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny lub psychologiczno-terapeutyczny

Obszar 4: Podnoszenie kompetencji, rozwijanie i doskonalenie umiejętności służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej

Cel: Podnoszenie jakości i dostępności świadczonych usług przez rozwijanie i doskonalenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Kierunki działań:

4.1. Podnoszenie jakości kształcenia i doskonalenia zawodowego osób przygotowujących się do realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz osób realizujących te zadania

4.3. Podnoszenie kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej

Rodzaje działań:

4.3.1. Opracowywanie diagnoz potrzeb szkoleniowych członków zespołów interdyscyplinarnych oraz grup diagnostyczno-pomocowych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej

Wytyczne zawarte w Rządowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 odnoszące się do obszarów, celów i działań starano się dostosować w części programowej Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Miejskiej Wałcz na lata 2026-2030 do realiów miasta. Za podstawę realizacji działań programowych przyjęto wskazane w programie rządowym akty prawne, a program gminny adresowany jest do tej samej grupy odbiorców, o której mowa w programie rządowym, czyli:

- 1) ogółu społeczeństwa, w tym osób zagrożonych przemocą domową;
- 2) osób doznających przemocy domowej;
- 3) osób stosujących przemoc domową;
- 4) świadków przemocy domowej;
- 5) służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

8. ADRESACI PROGRAMU

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Miejskiej Wałcz na lata 2026-2030 jest adresowany w szczególności do rodzin i osób, które ze względu na przemoc domową wymagają wsparcia społecznego, osób stosujących przemoc domową, świadków przemocy domowej, przedstawicieli instytucji, organizacji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy oraz pozostałych mieszkańców miasta.

Zadaniem niniejszego Programu jest kontynuacja szerokiego spektrum działań mających na celu zarówno zwrócenie uwagi opinii publicznej na zjawisko przemocy domowej, jak i ochronę oraz pomoc osobom dotkniętym przemocą, podejmowanie odpowiednich działań wobec osób stosujących przemoc, a także zwiększenie profesjonalizmu służb społecznych w udzielaniu pomocy osobom doznającym przemocy domowej.

II. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W MIEŚCIE

1. CHARAKTERYSTYKA MIASTA

Miasto Wałcz położone jest w południowo-wschodniej części województwa zachodniopomorskiego. Zajmuje obszar 38,17 km², co stanowi 2,7% powierzchni powiatu, i jest jedną z pięciu powiatowych jednostek terytorialnych. Teren miasta Wałcz okala gmina o tej samej nazwie, stanowiąca odrębną gminę wiejską. W bezpośrednim sąsiedztwie miasta znajdują się następujące jednostki: osada Kołatnik, wieś Ostrowiec, osada Wałcz Drugi, wieś Przybkowo oraz wieś Strączno. Wałcz jest istotnym ośrodkiem samorządowym; mieści się w nim nie tylko siedziba władz miasta, ale również siedziba władz powiatu wałeckiego oraz wiejskiej gminy Wałcz. W granicach miasta wyróżnia się 4 wydzielone części miasta, które dawniej były osobnymi miejscowościami: Chrząstkowo, Morzyce, Olszynka, Sosnówka.

Dominującym sektorem gospodarki w Wałczu jest szeroko rozumiany sektor usługowy; przeważają usługi handlowe, naprawy, obsługa nieruchomości, wynajem, budownictwo oraz usługi związane z działalnością gospodarczą. Udział użytków rolnych w ogólnej powierzchni miasta wynosi blisko 43%. Miasto otoczone jest z trzech stron lasami, których powierzchnia stanowi ponad 19% jego terenu. 38% stanowią nieużytki i inne pozostałe grunty, wśród których dużą powierzchnię zajmują wody, a wśród nich m.in.: jezioro Raduń, jezioro Zamkowe, rzeka Żydówka i Piławka.

Z końcem 2024 r. miasto liczyło ogółem 23 243 mieszkańców, w tym 12 250 kobiet, które stanowiły 52,7% ogółu ludności, a gęstość zaludnienia wynosiła w przybliżeniu 609 osób na km². Dane odnoszące się do demografii przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 3. Liczba mieszkańców miasta w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba mieszkańców ogółem	23 780	23 578	23 243
w tym kobiet	12 495	12 388	12 250

Dane Urzędu Miasta Wałcz.

Tabela 4. Struktura wiekowa mieszkańców miasta w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	3 142	3 038	3 592
liczba osób w wieku produkcyjnym	14 342	14 152	13 214
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	6 296	6 388	6 437

Dane Urzędu Miasta Wałcz.

Tabela 5. Ruch naturalny ludności miasta w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba urodzeń żywych	153	134	98
liczba zgonów	286	238	312
przyrost naturalny	-133	-104	-214

Dane Urzędu Miasta Wałcz.

W roku szkolnym 2024/2025 w mieście funkcjonowało 7 placówek opieki nad dziećmi do lat 3 (2 żłobki oraz 5 dziennych opiekunów); 12 placówek wychowania przedszkolnego (4 przedszkola, 2 oddziały przedszkolne w szkołach, 3 punkty przedszkolne oraz 3 przedszkola niepubliczne); 4 szkoły podstawowe (liczba nauczycieli: 211, liczba uczniów: 1 836) i 3 szkoły ponadpodstawowe (liczba nauczycieli: 190, liczba uczniów: 1 555).

Działalność kulturalna w mieście skupia się wokół Wałeckiego Centrum Kultury. Placówka zajmuje się upowszechnianiem kultury, organizowaniem imprez oraz zajęć dla dzieci, młodzieży i dorosłych, a także przyczynia się do poszerzenia zainteresowań mieszkańców kulturą, sztuką, czytelnictwem i tradycjami oraz aktywnym stylem życia. Na terenie miasta działają też: „Kino Tęcza”, 2 muzea (Muzeum Ziemi Wałeckiej i Muzeum Wału Pomorskiego) oraz jeden skansen – Skansen Fortyfikacyjny Grupa Warowna Cegielnia – oddział Muzeum Ziemi Wałeckiej. Zaspokajaniem potrzeb w zakresie czytelnictwa, udostępnianiem zbiorów bibliotecznych oraz promocją wydawnictw zajmują się dwie biblioteki: Miejska Biblioteka Publiczna (WCK) oraz Powiatowa Biblioteka Publiczna w Wałczu.

Uprawianiu sportu i rekreacji w mieście służą obiekty sportowo-rekreacyjne (m.in. stadion, boisko typu Orlik 2012, boiska sportowe, hale sportowe, sala bokserska, korty tenisowe, boisko do hokeja na trawie, pływalnia, tor wioślarsko-kajakowy), a także sale gimnastyczne i boiska przy szkołach, place zabaw, siłownie zewnętrzne i skatepark. Propagowaniem kultury fizycznej w mieście zajmuje się Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, Centralny Ośrodek Sportu – Ośrodek Przygotowań Olimpijskich oraz 21 działających na jego terenie klubów sportowych (w tym 6 uczniowskich klubów sportowych).

Mieszkańcy miasta korzystają z usług z zakresu opieki medycznej świadczonych przez 6 Zakładów Opieki Zdrowotnej (w tym 5 niepublicznych). W mieście funkcjonuje 13 aptek.

W latach 2022-2024 udział bezrobotnych w liczbie ludności miasta w wieku produkcyjnym wynosił odpowiednio: 2,33%, 2,34%, 2,53%. Stopa bezrobocia w powiecie wałeckim w rozpatrywanym okresie wynosiła 8,5%, 9,0%, i 9,6%. Według danych GUS-u na

koniec 2024 r. na terenie miasta funkcjonowało 3 449 podmiotów gospodarczych, w tym 2 500 podmiotów prowadzonych przez osoby fizyczne. Najwięcej podmiotów gospodarczych w mieście prowadziło działalność w sferze handlu hurtowego i detalicznego oraz napraw pojazdów samochodowych, przetwórstwa przemysłowego, a także budownictwa.

Pomoc społeczną w mieście świadczy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałczu, którego działalność często bywa uzupełniana przez współpracę z innymi instytucjami, co sprzyja poprawie efektywności działań podejmowanych w celu niwelowania skutków problemów społecznych dotyczących mieszkańców.

2. PRZEMOC DOMOWA W ŚWIELE ŹRÓDEŁ ZASTANYCH

Diagnoza problemu przemocy domowej w gminie miejskiej Wałcz została oparta na analizie dostępnych danych, tzw. źródeł zastanych oraz ankiet skierowanych do mieszkańców, przedstawicieli funkcjonujących w mieście placówek systemu oświaty oraz uczniów. Podstawowe informacje dotyczące zjawiska przemocy domowej zostały zebrane z instytucji i organów działających w gminie miejskiej Wałcz. Uzupełniono je danymi pozyskanymi od instytucji, których działania obejmowały w latach 2022-2024 mieszkańców miasta.

2.1. PODMIOTY ŚWIADCZĄCE WSPARCIE W MIEŚCIE

Zasobami umożliwiającymi przeciwdziałanie przemocy domowej określa się instytucje i organizacje znajdujące się na terenie miasta lub obejmujące swoim zasięgiem działania jego mieszkańców, które prowadzą działalność na rzecz osób doznających przemocy i stosujących przemoc domową. Poniższa tabela zawiera dane adresowe jednostek działających w mieście i świadczących pomoc jego mieszkańcom.

Tabela 6. Podmioty świadczące wsparcie osobom dotkniętym przemocą domową w mieście

lp.	nazwa jednostki	adres
1.	Urząd Miasta Wałcz	Plac Wolności 1, 78-600 Wałcz
2.	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	
3.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałczu	ul. Nowomiejska 4, 78-600 Wałcz
4.	Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy	
5.	Placówka Wsparcia Dziennego – Świetlica „Planeta Kreatywna”	ul. Kilińszczaków 25/3, 78-600 Wałcz

Dane Urzędu Miasta Wałcz.

Urząd Miasta w ramach realizacji zadań własnych nałożonych na gminę odpowiada za zapewnienie środków i tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej. Wysokość środków finansowych przeznaczonych na ten obszar działań zatwierdza uchwałą Rada Miasta. Poniższe tabele przedstawiają dane dotyczące opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu i wydatków na realizację programu profilaktyki i rozwiązywania problemu uzależnień oraz środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów przemocy domowej w gminie miejskiej Wałcz w latach 2022-2024.

Tabela 7. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w mieście w latach 2022-2024

rodzaj	wartość w zł		
	2022	2023	2024
opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu	820 000,00	1 070 000,00	1 052 414,36

Dane Urzędu Miasta Wałcz.

Tabela 8. Środki finansowe przeznaczone w mieście w latach 2022-2024 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy domowej

przeznaczenie	wielkość nakładów (w zł) w poszczególnych latach		
	2022	2023	2024
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	1 076 339,31	1 126 347,00	1 042 194,18
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii	40 000,00	40 000,00	45 000,00
na przeciwdziałanie przemocy domowej	15 201,00	25 156,00	35 336,00
razem	1 131 540,31	1 191 503,00	1 122 530,18

Dane Urzędu Miasta Wałcz.

Środki z opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w mieście w latach 2022-2024 ulegały wahaniom. Wahwały się także środki przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy domowej. Największe kwoty w latach 2022-2024 wydatkowano na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych.

Ważną funkcję w procesie przeciwdziałania przemocy domowej pełni **Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**, która w ramach swoich zadań m.in. prowadzi rozmowy motywujące do podjęcia leczenia odwykowego, kieruje osoby uzależnione na leczenie i terapię, prowadzi rozmowy wspierające pomagające utrzymać abstynencję, rozmowy z osobami współuzależnionymi oraz z członkami rodzin, zachęcając członków rodziny do angażowania się w terapię rodzin.

Tabela 9. Liczba członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba osób zaangażowanych w prace MKRPA	7	7	7

Dane Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wałcu.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wałcu przeprowadzała rozmowy interwencyjno-motywujące z osobami nadużywającymi alkoholu. Do zadań Komisji należą także działania zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. W latach 2022-2024 członkowie Komisji przeprowadzili w sumie 118 rozmów motywujących. W analizowanym okresie skierowali do sądu łącznie 42 wnioski o zastosowanie leczenia odwykowego. Dane w tym zakresie zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 10. Działalność MKRPA w latach 2022-2024 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w mieście

zakres danych	2022	2023	2024
liczba osób, z którymi MKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu	31	17	70
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których MKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	18	15	9

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wałcu.

W celu skutecznego przeciwdziałania problemom uzależnień i przemocy domowej oraz eliminowania ich niekorzystnego wpływu na społeczeństwo konieczne jest prowadzenie działań związanych z ich rozwiązywaniem, profilaktyką oraz integracją społeczną osób nimi dotkniętych. Profilaktyczną działalność informacyjną i edukacyjną Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podejmuje m.in. poprzez wspieranie, szczególnie wśród dzieci i młodzieży szkolnej, potrzeb w zakresie sportu i rekreacji, organizowanie warsztatów, wycieczek, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia, finansowanie kampanii, programów, a także organizowanie i finansowanie warsztatów, szkoleń, jak również zakup materiałów edukacyjno-informacyjnych związanych z profilaktyką uzależnień. W 2024 r. MKRPA Wałcu zrealizowała m. in. następujące działania:

- organizacja akcji profilaktycznych promujących zdrowy styl życia wśród dzieci i młodzieży (kampania „19 dni przeciwko przemocy i krzywdzeniu dzieci”),

- funkcjonowanie na terenie miasta placówki wsparcia dziennego „Świetlica Planeta Kreatywna” (zajęcia opiekuńczo-wychowawcze, indywidualne programy korekcyjne, codzienna pomoc przy odrabianiu lekcji, organizowanie zabaw i kótek zainteresowań),
- dofinansowanie zajęć sportowych w okresie ferii zimowych dla uczniów 4 miejskich placówek oświatowych,
- organizacja półkolonii w okresie ferii zimowych w Szkole Podstawowej nr 4 i w Szkole Podstawowej nr 5,
- organizacja półkolonii letnich z programem profilaktycznym dla uczniów szkół podstawowych na terenie Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Wałczu,
- realizowanie zajęć (sportowych, modelarskich, strzeleckich, harcerskich) promujących wartości rodzinne i zdrowy styl życia, pozbawiony używek i przemocy,
- organizacja zajęć pozalekcyjnych z elementami profilaktyki,
- wspieranie działalności środowisk abstynenckich (realizacja projektów/programów podtrzymujących zmianę u osób uzależnionych po zakończeniu leczenia terapeutycznego),
- warsztaty terapeutyczne dla osób uzależnionych i współuzależnionych (20 osób) w dniach 21-25.08.2024 r. w Kłęcku,
- prowadzenie Czasowego Miejsca Pobytu dla osób doznających przemocy domowej (również jako miejsce pobytu dla matki z dzieckiem).

Profesjonalne wsparcie świadczy funkcjonujący w Wałczu punkt bezpłatnej pomocy psychologicznej dla młodzieży w wieku 13-19 lat SOS dla Nastolatka. W 2024 r. w ramach projektu zrealizowano 348 godzin terapeutycznych. Najczęstszymi problemami występującymi u zgłaszającej się młodzieży był brak akceptacji ze strony rówieśników, niskie poczucie własnej wartości, samookaleczenia i zaburzenia odżywiania.

Celem działania **Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy** jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej na najniższym szczeblu samorządu terytorialnego. Zgodnie z postanowieniami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym. Zespół interdyscyplinarny powołuje wójt, burmistrz, albo prezydent miasta. W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów

alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych. W skład zespołu interdyscyplinarnego mogą wchodzić również przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej, jeżeli Żandarmeria Wojskowa złoży taki wniosek do wójta, burmistrza albo prezydenta miasta w związku z zamieszkiwaniem na obszarze gminy żołnierza pełniącego czynną służbę wojskową, kuratorzy sądowi, prokuratorzy oraz przedstawiciele innych podmiotów niż określone w ustawie działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Zespół interdyscyplinarny opracowuje i przyjmuje regulamin określający szczegółowe warunki funkcjonowania zespołu oraz tryb i sposób powoływania grup diagnostyczno-pomocowych tworzonych w celu dokonania diagnozy i oceny sytuacji w związku ze zgłoszonym podejrzeniem wystąpienia przemocy domowej, a także realizacji zadań, wynikających z postanowień ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, mających na celu udzielenie skutecznej pomocy osobom doznającym przemocy oraz podjęcie działań wobec osoby stosującej przemoc domową w celu przeciwdziałania przemocy.

Do głównych zadań Zespołu należy:

1. diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym,
2. inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom,
3. inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową,
4. opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej,
5. rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
6. powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań,
7. monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”,
8. przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3 (W przypadku zmiany miejsca zamieszkania osoby, w stosunku do której są realizowane działania w ramach procedury „Niebieskie Karty”, zespół interdyscyplinarny dotychczasowego miejsca zamieszkania informuje o prowadzeniu procedury „Niebieskie Karty” zespół interdyscyplinarny obecnego miejsca zamieszkania), oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a (W przypadku zaistnienia okoliczności, o których mowa w art.

9e ust. 3, zespół interdyscyplinarny dotychczasowego miejsca zamieszkania osób, wobec których była realizowana procedura „Niebieskie Karty”, na wniosek zespołu interdyscyplinarnego obecnego miejsca zamieszkania tych osób, przekazuje dokumentację wytworzoną w trakcie procedury „Niebieskie Karty”, prowadzoną przez grupę diagnostyczno-pomocową dotychczasowego miejsca zamieszkania),

9. kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową,
10. składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń („Kto uporczywie nie stosuje się do obowiązków określonych w art. 4 ust. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, podlega karze ograniczenia wolności albo grzywny”).

Osoba stosująca przemoc domową, zgodnie z art. 4 ust. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, po skierowaniu przez zespół interdyscyplinarny do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, ma obowiązek:

1. zgłosić się do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
2. dostarczyć grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenie o zgłoszeniu się do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, w terminach określonych w przepisach ustawy;
3. ukończyć programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową lub programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową w terminach określonych przez podmiot realizujący te programy;
4. dostarczyć grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenie o ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową lub programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową.

Wybrane dane dotyczące działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Wałcu w latach 2022-2024 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w mieście w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	11	11	12
liczba spotkań ZI w ciągu roku	4	5	7
liczba spotkań grup roboczych ZI	352	323	X
liczba spotkań grup diagnostyczno-pomocowych	X	X	300
liczba złożonych do ZI formularzy „Niebieskie Karty”	85	87	83
w tym sporządzonych przez Policję	77	79	65
w tym sporządzonych przez pracowników socjalnych	1	4	7
liczba zamkniętych procedur „Niebieskie Karty”	89	96	76
liczba spraw toczących się w ZI z lat wcześniejszych	54	53	44

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej w Wałcu.

W 2024 r. Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej w Wałcu liczył 12 członków. W ciągu tego roku odbyło się 7 spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego oraz 300 spotkań grup diagnostyczno-pomocowych, które realizowały zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy. Przedstawiciele Zespołu Interdyscyplinarnego wszczęli ogółem 83 procedury „Niebieskie Karty”, w tym 65 zostało sporządzonych przez Policję. W rozpatrywanym okresie Zespół Interdyscyplinarny obejmował działaniami korekcyjno-edukacyjnymi i psychologiczno-terapeutycznymi osoby stosujące przemoc domową oraz osoby przejawiające zachowania agresywne.

Dane szczegółowe dotyczące przemocy domowej oraz działań korekcyjno-edukacyjnych podejmowanych wobec osób stosujących przemoc domową w mieście prezentują poniższe tabele.

Tabela 12. Dane dotyczące przemocy domowej na terenie miasta w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba stwierdzonych faktów przemocy	139	140	127
liczba zastosowanych procedur „Niebieskie Karty” – sporządzonych formularzy	85	87	83
liczba osób doświadczonych przemocą domową	142	167	174
w tym kobiety	70	100	96
w tym mężczyźni	27	16	17
w tym nieletni	23	38	54
w tym osoby starsze	22	13	7

liczba osób stosujących przemoc domową	112	144	133
w tym kobiety	18	25	17
w tym mężczyźni	94	119	116
liczba osób stosujących przemoc domową będących pod wpływem alkoholu	73	93	86
w tym kobiety	13	19	12
w tym mężczyźni	60	74	74

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej w Wałcu.

Tabela 13. Działania korekcyjno-edukacyjne i psychologiczno-terapeutyczne podejmowane wobec osób stosujących przemoc domową na terenie miasta w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba osób stosujących przemoc domową oraz osób przejawiających zachowania agresywne z terenu miasta objętych działaniami korekcyjno-edukacyjnymi i psychologiczno-terapeutycznymi	5	16	8
w tym uczestniczących w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych	4	11	6
w tym uczestniczących w programach psychologiczno-terapeutycznych	0	5	2

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej w Wałcu.

W statystykach osób stosujących przemoc zdecydowanie przeważają mężczyźni, podobnie jak w statystykach odnoszących się do stanu trzeźwości. Osoby doznające przemocy to w podobnym stopniu kobiety, jak i nieletni, w mniejszym stopniu mężczyźni. Niepokojący jest fakt, iż odnotowano wśród osób doznających przemocy osoby starsze. Jeśli jednak prezentowane dane odnieść do liczby mieszkańców miasta, to należałoby stwierdzić, iż problem przemocy domowej na terenie miasta jest zjawiskiem dość marginalnym, niemniej jest obecny w przestrzeni społecznej.

Szczególną rolę w systemie rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy domowej odgrywa szeroko rozumiana profilaktyka i edukacja społeczna. Celem podejmowanych działań profilaktycznych jest podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej na temat występowania tych zjawisk. Na terenie miasta działania o charakterze edukacyjnym i profilaktycznym podejmowane są m.in. przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny oraz podmioty wchodzące w jego skład, w tym Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Komendę Powiatową Policji, placówki oświatowe i placówki ochrony zdrowia.

Specyfika pracy z osobami uwikłanymi w przemoc domową wymaga podnoszenia kwalifikacji i umiejętności oraz doskonalenia zawodowego osób, które społecznie i zawodowo zaangażowane są w realizację zadań w obszarze przeciwdziałania przemocy.

Szczególne znaczenie w podnoszeniu kompetencji i aktualizowaniu wiedzy z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej odgrywają szkolenia i warsztaty. Poniższa tabela prezentuje dane na temat warsztatów i szkoleń prowadzonych w roku 2024 na terenie miasta.

Tabela 14. Szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy realizowane w mieście w roku 2024

nazwa instytucji	nazwa szkolenia
Zespół Interdyscyplinarny	Specjalistyczne Studium Przeciwdziałania Przemocy Domowej, stopień -I
	Rola i uprawnienia OPS i pracownika socjalnego w procedurze zabezpieczenia dziecka
	Prawne Aspekty Przeciwdziałania Przemocy Domowej
Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Stosowanie metody dialogu motywującego w pracy z osobami uzależnionymi
	Standardy działań komisji i wdrażania nowych działań w zakresie profilaktyki
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Standardy Ochrony Małoletnich
	Rola i uprawnienia OPS i pracownika socjalnego w procedurze zabezpieczenia dziecka
	Prawne Aspekty Przeciwdziałania Przemocy Domowej
	Specjalistyczne Studium Przeciwdziałania Przemocy Domowej, stopień II
Placówki systemu oświaty	Standardy Ochrony Małoletnich
	Uczeń bezpieczny w sieci
	Profilaktyka przemocy rówieśniczej w klasie
	Łagodna stanowczość, przeciwdziałanie agresji i przemocy wśród uczniów
	Przemoc i cyberprzemoc rówieśnicza
	Dziesięć skutecznych sposobów na rozwiązywanie konfliktów uczniowskich
	Przemoc w rodzinie. Jak ją rozpoznać i jak reagować
	Hejt w mojej klasie. Jak zapobiegać, jak reagować
	Hejt w szkole-jak przeciwdziałać przemocy werbalnej

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałcu.

Pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej udziela także **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałcu**, będący instytucją powołaną do wspierania mieszkańców

w przewyciężaniu trudności życiowych, których nie są oni w stanie pokonać samodzielnie, wykorzystując własne zasoby i możliwości. Należą do nich osoby i rodziny doznające przemocy, jak i stosujące przemoc.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej udzielał mieszkańcom informacji o możliwości uzyskania pomocy, wypłacał świadczenia finansowe, wskazywał adresy instytucji wspierających, prowadził pracę socjalną w rodzinie dotkniętej przemocą oraz podejmował działania we współpracy z innymi instytucjami i organizacjami działającymi w tym obszarze.

W 2024 r. MOPS do realizacji swoich zadań zatrudniał 4 osoby w kadrze kierowniczej, 9 pracowników socjalnych oraz 28 pozostałych pracowników.

W latach 2022-2024 wysokość środków finansowych przeznaczonych na pomoc mieszkańcom miasta systematycznie wzrastała. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych na pomoc jego mieszkańcom.

Tabela 15. Środki finansowe wydatkowane przez miasto na świadczenia z pomocy społecznej dla mieszkańców miasta w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
wielkość wydatków ogółem (w zł)	2 371 802	2 550 538	3 056 102

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałczu.

Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie w latach 2022-2024, wahała się (616 w 2022 r., 549 w 2023 r., 551 w 2024 r.). Liczba osób w rodzinach objętych pomocą MOPS-u w tym okresie malała. Poniżej zamieszczono dane liczbowe dotyczące beneficjentów objętych przez MOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2022-2024.

Tabela 16. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w mieście objęci wsparciem MOPS-u w latach 2022-2024

liczba beneficjentów	2022	2023	2024
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	616	549	551
liczba rodzin	512	462	454
liczba osób w rodzinach	867	775	714

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałczu.

Trudności rodzin, będące jednym z warunków udzielania świadczeń z pomocy społecznej, wpływały także na formę udzielanego przez Ośrodek wsparcia. W rozpatrywanym okresie bardzo istotną formą wsparcia udzielaną mieszkańcom miasta była praca socjalna. Polegała ona m.in. na udzielaniu informacji, wskazówek i pomocy przy rozwiązywaniu trudnych spraw życiowych, świadczeniu poradnictwa oraz współpracy z innymi podmiotami pomocy społecznej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałczu, wykonując zadania pomocy społecznej w mieście, udziela rodzinom z miasta wsparcia m.in. z powodu przemocy domowej, jak również alkoholizmu lub narkomanii, które niejednokrotnie przyczyniają się do jej wystąpienia. W latach 2022-2024 wsparcia z powodu alkoholizmu udzielono 117 osobom w rodzinach w 2022 r., 109 osobom w rodzinach w 2023 r. i 106 osobom w rodzinach w 2024 r. Wsparcia z powodu narkomanii udzielono 12 osobom w rodzinach w 2022 r., 12 osobom w rodzinach w 2023 r. i 12 osobom w rodzinach w 2024 r. Jeśli chodzi o pomoc udzielaną z powodu przemocy domowej, było to 12 osób w rodzinach w 2022 r., 20 osób w rodzinach w 2023 r. i 26 osób w rodzinach w 2024 r. Dane zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 17. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w mieście objęci wsparciem MOPS-u z powodu przemocy domowej, alkoholizmu lub narkomanii w latach 2022-2024

rok	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	przemoc domowa	alkoholizm	narkomania	przemoc domowa	alkoholizm	narkomania
2022	5	93	10	12	117	12
2023	8	89	9	20	109	12
2024	9	88	9	26	106	12

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałczu.

Podstawowym zadaniem pracowników socjalnych MOPS-u w obszarze przemocy jest zebranie informacji i ustalenie diagnozy dotyczącej występowania przemocy, jej form, powtarzalności, nasilenia, sposobów reagowania poszczególnych członków rodziny na przemoc oraz uruchomienie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy. Pracownik socjalny, który styka się z problemem przemocy, musi być wyposażony w niezbędną wiedzę i posiadać umiejętności udzielenia pomocy osobom doznającym przemocy.

Działania pracownika socjalnego w obszarze przemocy polegają na nawiązaniu kontaktu z osobą doznającą przemocy i poinformowaniu jej o przysługujących prawach oraz możliwościach uzyskania pomocy. W sytuacji zagrożenia zdrowia i życia pracownik socjalny podejmuje działania zmierzające do oddzielenia osoby stosującej przemoc domową od osoby doznającej przemocy, zapewnienia doraźnego bezpieczeństwa emocjonalnego i socjalno-bytowego osobie doznającej przemocy oraz powiadamia organy ścigania o podejmowaniu lub stwierdzeniu zaistnienia przestępstwa.

Informacje o stosowaniu przemocy może zgłosić do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej każdy, kto ma podejrzenie, iż w rodzinie dochodzi do przemocy. Każde zgłoszenie

jest sprawdzane i wyjaśniane przez pracowników socjalnych. Jeżeli zgłoszenie okaże się bezpodstawne, rozpatrywane są ewentualne przyczyny innych trudności, które mogły wpłynąć na postrzeganie rodziny jako doświadczającej przemocy (niezaradność życiowa, niepełnosprawność, choroby członków rodziny, np.: zaburzenia psychiczne, zaburzenia zachowania i inne). W przypadku potwierdzenia występowania przemocy domowej rodzina jest obejmowana szerszym systemem monitoringu, wsparcia i pomocy przez działające lokalnie instytucje gminne, a jeżeli zachodzi taka potrzeba, również powiatowe.

W wykonywaniu zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy oraz ochrony osób doznających przemocy domowej Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej współdziała z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi miasta, innymi jednostkami organizacyjnymi, ochroną zdrowia, Policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami zajmującymi się pomocą społeczną.

W analizowanym okresie pracownicy MOPS-u na bieżąco monitorowali sytuację dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Edukowano rodziny w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, prowadzono pracę socjalną, udzielano wskazówek, informacji i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych, uzyskania poradnictwa dotyczącego możliwości rozwiązywania problemów i udzielania pomocy przez właściwe instytucje państwowe, samorządowe i organizacje pozarządowe.

Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej mogą – zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – otrzymać wsparcie od gminy w postaci asystenta rodziny. W 2024 r. z usług 2 asystentów w Wałczu korzystało 38 rodzin, w których wychowywało się 78 dzieci. Poniższa tabela zawiera dane dotyczące pracy asystentów rodziny w mieście.

Tabela 18. Asystentura rodziny w mieście w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba asystentów rodziny	2	2	2
liczba rodzin objętych wsparciem	34	40	38
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem	67	79	78
przeciętny czas pracy z rodziną (miesiące)	21	42	21
koszty ponoszone w związku z zatrudnieniem asystentów rodziny (w zł)	120 998,00	153 082,77	180 209,54

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałczu.

Ważnymi placówkami wsparcia dzieci i młodzieży są szkoły oraz przedszkola na terenie miasta. Wśród uczniów placówek systemu oświaty w mieście prowadzono liczne działania z zakresu profilaktyki uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy.

W przeciwdziałanie przemocy zaangażowane są także placówki systemu ochrony zdrowia. Lekarz, w związku z wystąpieniem przemocy, ma obowiązek na prośbę poszkodowanego dokonać oceny obrażeń oraz wystawić stosowne zaświadczenie wykazujące uszkodzenia somatyczne i objawy psychiczne, będące efektem doświadczenia przemocy. Jeżeli zachodzi taka potrzeba, udziela pomocy medycznej i kieruje na odpowiednie leczenie pacjenta, który doznał uszczerbku na zdrowiu. Każdorazowo przy zgłoszeniu się osoby doświadczającej przemocy domowej lekarz informuje o możliwościach szukania pomocy i wskazuje właściwe instytucje.

Działania na rzecz dzieci i rodzin przeżywających trudności, przedsięwzięcia profilaktyczne i zapobiegające wykluczeniu społecznemu oraz przeciwdziałające uzależnieniom i patologiom społecznym realizują funkcjonujące na terenie miasta organizacje społeczne, świetlice i kluby sportowe oraz parafie.

2.2. PODMIOTY SPOZA MIASTA WSPIERAJĄCE MIESZKAŃCÓW MIASTA

Teren miasta obsługuje **Komenda Powiatowa Policji w Wałczu**. Według danych udostępnionych na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przez KPP, na terenie miasta w 2022 r. stwierdzono ogółem 974 przestępstwa, w 2023 r. 969 przestępstw, a w 2024 r. 983 przestępstwa. W rozpatrywanym okresie odnotowano 82 przestępstwa popełnione przez osobę nieletnią w 2022 r., 37 przestępstw w 2023 r. oraz 72 przestępstwa w 2024 r. Dane dotyczące liczby przestępstw przedstawia poniższa tabela.

Tabela 19. Przestępstwa odnotowane w mieście w latach 2022-2024

zakres danych	liczba przestępstw		
	2022	2023	2024
stwierdzono ogółem przestępstw:	974	969	983
w tym popełnionych przez nieletnich:	82	37	72
w tym według poszczególnych kategorii przestępstw:	2022	2023	2024
przeciwko życiu i zdrowiu	321	351	340
przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	37	42	26
przeciwko mieniu	417	423	490
przeciwko rodzinie i opiece	4	6	0
przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości	5	10	0

z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	108	100	55
--	-----	-----	----

Dane Komendy Powiatowej Policji w Wałczu.

Do najczęściej popełnianych w Wałczu przestępstw w 2024 r. należały: przestępstwa przeciwko mieniu (490 przypadków, o 67 więcej w porównaniu z 2023 r.), przeciwko życiu i zdrowiu (340 przypadków, o 11 mniej w porównaniu z 2023 r.), z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (55 przypadków, o 45 mniej w porównaniu z 2023 r.) oraz przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji (26 przypadków, o 16 mniej w porównaniu z 2023 r.).

Policja pełni niezwykle ważną rolę w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, przeprowadzając interwencje domowe. Funkcjonariusze Policji, podejmując czynności wobec rodziny, w której występuje przemoc, mają za zadanie:

- udzielać osobie doznającej przemocy domowej niezbędnej pomocy, w tym udzielać pierwszej pomocy przedmedycznej,
- organizować niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby doznającej przemocy domowej,
- podejmować, w razie potrzeby, inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób doznających przemocy domowej, włącznie z zastosowaniem na podstawie odrębnych przepisów w stosunku do osoby stosującej przemoc domową środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania,
- przeprowadzać, o ile jest to możliwe, z osobą stosującą przemoc domową rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby stosującej przemoc domową albo nad małoletnim lub pełnoletnią osobą nieporadną ze względu na jej wiek lub stan zdrowia, oraz wzywać osobę stosującą przemoc domową do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego,
- przeprowadzać na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa,
- podejmować działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w środowisku domowym, w szczególności składać systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy domowej, w zależności od potrzeb określonych przez grupę diagnostyczno-pomocową,

- dokonywać niezbędnych ustaleń w zakresie udziału osoby stosującej przemoc domową w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową,
- informować, w formie notatki urzędowej, zespół interdyscyplinarny o działaniach podejmowanych wobec osoby doznającej przemocy domowej oraz osoby stosującej przemoc domową, w tym w szczególności o udziale w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

W ramach szeroko rozumianej profilaktyki przedstawiciele Policji uczestniczą w spotkaniach z dziećmi i młodzieżą, prowadzą pogadanki i prelekcje profilaktyczne, utrzymują stały kontakt z lokalną społecznością, informując o zagrożeniach, organizują zebrania z mieszkańcami dotyczące bezpieczeństwa w gminie, dokonują sprawdzania oraz obserwacji miejsc szczególnie niebezpiecznych, a także biorą czynny udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W 2024 r. Komenda Powiatowa Policji w Wałczu zrealizowała na terenie miasta następujące działania:

- akcje i działania prewencyjne: „Bezpiecznie nad wodą”, „Bezpieczne ferie”, „Bezpieczne wakacje”, „Bezpieczni na drodze”, „Dzień odblasków”, Bezpieczny senior”, „Bezpieczne miasto”;
- cykl spotkań informacyjno-edukacyjnych w ramach ogólnopolskich kampanii „Razem Bezpieczniej,
- organizacja na terenie KPP w Wałczu festynu z okazji Dnia Dziecka.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 lipca 2001 r. o **kuratorach sądowych**, kurator sądowy jest organem wykonawczym sądu i realizuje zadania o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym, związane z wykonywaniem orzeczeń sądu. Działania pomocowe realizowane przez kuratorów mają charakter niematerialny i dotyczą umożliwienia właściwego wykonywania władzy rodzicielskiej. Teren miasta jest objęty działalnością **Zespołów Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Wałczu**. Z nadesłanej informacji wynika, iż Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w 2024 r. prowadził wobec mieszkańców Wałcza następujące nadzory i dozory kuratorskie:

Tabela 20. Dozory prowadzone w mieście w latach 2022-2024

2022		2023		2024	
ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób
7	7	5	5	11	11
w tym spraw:					
warunkowego przedterminowego zwolnienia					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych
warunkowego zawieszenia kary pozbawienia wolności					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
3	3	2	2	4	4
w których osoby dorosłe zostały skazane bez dozoru kuratora, ale z nałożonymi obowiązkami					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
1	1	0	0	1	1
w których orzeczono karę ograniczenia wolności bądź grzywna została zamieniona na prace społecznie użyteczne					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
3	3	3	3	4	4

Dane Sądu Rejonowego w Wałcu.

Tabela 21. Nadzory prowadzone w mieście w latach 2022-2024

2022		2023		2024	
ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób
50	brak danych	45	brak danych	46	brak danych
w tym spraw:					
w których została ograniczona władza rodzicielska					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych
spraw nieletnich, którzy dokonali czynu karalnego					
liczba spraw		liczba spraw		liczba spraw	

31	28	10
spraw nieletnich, którzy prezentowali przejawy demoralizacji		
liczba spraw	liczba spraw	liczba spraw
23	16	16

Dane Sądu Rejonowego w Wałcu.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wałcu jest jednostką powiatową, obejmującą zasięgiem działania mieszkańców miasta. PCPR udziela wsparcia osobom i rodzinom będącym w kryzysie psychicznym, w tym dotkniętym przemocą domową. Oferuje bezpłatne poradnictwo w ramach interwencji kryzysowej, szczególnie psychologiczne i rodzinne. Do działań prowadzonych przez tę jednostkę należy m.in. realizacja działań korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc. PCPR współpracuje również z Ośrodkami Pomocy Społecznej, placówkami systemu oświaty oraz innymi instytucjami i jednostkami pomocowymi.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące wsparcia Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wałcu wobec mieszkańców powiatu oraz mieszkańców miasta w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej w latach 2022-2024.

Tabela 22. Wsparcie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba powiatowych specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej	0	0	0
liczba mieszkańców powiatu korzystających z powiatowych specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej	0	0	0
w tym liczba mieszkańców miasta	0	0	0
liczba mieszkańców powiatu dotkniętych przemocą domową, którym PCPR zapewniło schronienie	2	2	2
w tym liczba mieszkańców miasta	2	2	2
liczba mieszkańców powiatu, którzy skorzystali ze specjalistycznej pomocy psychologicznej, pedagogicznej i prawnej w ośrodku interwencji kryzysowej	119	89	95
w tym liczba mieszkańców miasta	85	49	36
liczba mieszkańców powiatu uczestniczących w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową	15	13	16

w tym liczba mieszkańców miasta	5	4	8
liczba mieszkańców powiatu uczestniczących w grupach wsparcia dla osób doznających przemocy domowej	12	0	0
w tym liczba mieszkańców miasta	10	0	0

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wałczu.

Istotną rolę w zapewnieniu pomocy psychologicznej i diagnozowaniu problemów młodszych mieszkańców miasta odgrywa **Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wałczu**. W Poradni dzieci mogą korzystać z usług specjalistów – m.in. psychologa, pedagoga, terapeuty oraz logopedy. Placówka oferuje dzieciom i młodzieży różne formy wsparcia, m.in.: indywidualne lub grupowe zajęcia terapeutyczne, grupy wsparcia, prowadzenie mediacji, interwencje kryzysowe, porady i konsultacje, realizuje zadania, m.in. poprzez: konsultację, diagnozę, terapię, doradztwo, wydawanie opinii i orzeczeń, a także przez działalność profilaktyczną i informacyjną. W roku szkolnym 2024/2025 udzielone formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej obejmowały:

- indywidualne i grupowe zajęcia terapeutyczne dla dzieci i młodzieży – 197,
- diagnoza psychologiczna, pedagogiczna, logopedyczna – 741,
- orzecznictwo i wczesne wspomaganie rozwoju – 94,
- terapia rodzin i grupy wsparcia – 16,
- interwencje kryzysowe – 90,
- warsztaty – 435,
- porady i konsultacje – 1 073,
- wykłady i prelekcje dla nauczycieli – 162,
- wykłady i prelekcje dla rodziców – 165.

Specjalistyczne wsparcie osobom uzależnionym i współuzależnionym oraz osobom doznającym przemocy świadczą także – Poradnia Leczenia Uzależnień przy 107 Szpitalu Wojskowym w Wałczu oraz REHA MEDICA Centrum Rehabilitacyjno-Medyczne w Szczecinku, Placówka w Wałczu.

Wykaz jednostek działających poza strukturami miasta, które udzielają wsparcia mieszkańcom miasta w zakresie profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej, przedstawia poniższa tabela.

Tabela 23. Jednostki wsparcia w zakresie profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej działające poza strukturami miasta

lp.	nazwa podmiotu	adres podmiotu
1.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	ul. Zdobywców Wału Pomorskiego 54,

2.	Punkt Konsultacyjny i Interwencji Kryzysowej	78-600 Wałcz
3.	Regionalne Centrum Kryzysowe	
4.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	ul. Południowa 10b, 78-600 Wałcz
5.	Poradnia Zdrowia Psychicznego przy 107 Szpitalu z Przychodnią w Wałczu	ul. Kołobrzaska 44, 78-600 Wałcz
6.	REHA MEDICA Centrum Rehabilitacyjno-Medyczne w Szczecinku, placówka w Wałczu	ul. Gen. Andersa 9, 78-600 Wałcz
7.	SOS Dla Nastolatka	ul. Kilińszczaków 25/3, 78-600 Wałcz
8.	Centrum Charytatywno-Opiekuńcze Caritas	ul. Okulickiego 22, 78-600 Wałcz
9.	Pracownia Usług Terapeutycznych Mariusz Wiącek	ul. Bydgoska 2, 78-600 Wałcz
10.	Grupa AA	ul. Bydgoska 2, 78-600 Wałcz
11.	Fundacja „Planeta Kreatywna”	ul. Kościuszki 4/8, 78-600 Wałcz
12.	Stowarzyszenie Klub Abstynenta „Korona”	ul. Tysiąclecia 2a, 78-600 Wałcz
13.	AA „Krokus”	ul. Orla 11, 78-600 Wałcz
14.	Komenda Powiatowa Policji w Wałczu	ul. Zdobywców Wału Pomorskiego 90A, 78-600 Wałcz
15.	Sąd Rejonowy w Wałczu III Wydział Rodzinny i Nieletnich	ul. Sądowa 2, 78-600 Wałcz
16.	Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej	
17.	Prokuratura Rejonowa w Wałczu	ul. Kościelna 3, 78-600 Wałcz
18.	Powiatowy Urząd Pracy w Wałczu	ul. Wojska Polskiego 41, 78-600 Wałcz
19.	Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego	ul. Piłsudskiego 40, 70-421 Szczecin
20.	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej	ul. Korsarzy 34, 70-540 Szczecin

Dane Urzędu Miasta Wałcz i opracowanie własne.

Wśród innych możliwości uzyskania pomocy w związku z przemocą domową lub innych traumatycznych przeżyć wywołujących kryzys w rodzinie warto wymienić możliwość odbycia rozmowy telefonicznej. Kontakt telefoniczny pozwala osobie szukającej wsparcia na zapewnienie anonimowości oraz nie zmusza do bezpośredniego spotkania z pracownikiem instytucji, co może dla wielu osób być krępujące. Poniżej zamieszczono tabelę z wybranymi telefonami, pod którymi można uzyskać wsparcie psychologiczne, porady oraz zostać pokierowanym do właściwych instytucji.

Tabela 24. Numery telefonów, pod którymi można uzyskać wsparcie i porady

lp.	instytucja	nr telefonu
1.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałczu	67 258 00 65
2.	Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy	608 593 185
3.	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	67 258 44 71
4.	Poradnia Zdrowia Psychicznego przy 107 Szpitalu z Przychodnią w Wałczu	669 262 528
5.	Stowarzyszenie Klub Abstynenta „Korona”	573 992 331

6.	Komenda Powiatowa Policji w Wałczu	47 784 95 05
7.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wałczu	67 345 05 36
8.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wałczu	67 387 20 14
9.	Caritas Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej	
10.	Lokalny Punkt Pomocy Pokrzywdzonym Przepęstwem Centrum Charytatywno-Opiekuńcze	532 460 223
11.	Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego	91 452 88 88
12.	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Szczecinie	91 425 36 58
13.	Bezpłatny telefon zaufania dla osób będących w kryzysie	800 880 111
14.	Ogólnopolskie pogotowie dla ofiar przemocy „Niebieska Linia”	800 120 002
15.	Ogólnopolskie pogotowie dla ofiar przemocy domowej „Niebieska Linia” Instytutu Psychologii Zdrowia	22 668 70 00
16.	STOP – telefon Fundacja Centrum Praw Kobiet dla kobiet dotkniętych przemocą i dyskryminacją	800 107 777 22 621 35 37 600 070 717
17.	Anonimowa Policyjna Linia Specjalna „Zatrzymaj przemoc”	800 120 148
18.	Ogólnopolski bezpłatny telefon zaufania dla dzieci i młodzieży	116 111
19.	Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka	800 12 12 12
20.	Telefoniczna Pierwsza Pomoc Psychologiczna	22 425 98 48
21.	Ogólnopolska Poradnia Telefoniczna dla Osób Przeżywających Kryzys Emocjonalny	116 123
22.	Młodzieżowy [i nie tylko] Telefon Zaufania	192 88
23.	Pomarańczowa Linia – system pomocy rodzicom, których dzieci upijają się	800 140 068
24.	Ogólnopolski Telefon Zaufania „Narkotyki-Narkomania”	801 199 990
25.	Telefon Zaufania Młodych	22 484 88 04
26.	Antydepresyjny Telefon Zaufania Fundacji ITAKA	22 484 88 01 22 654 40 41

Dane: opracowanie własne.

3. WSPÓŁPRACA KOŚCIOŁÓW W ZAKRESIE EDUKACJI NA TEMAT PRZEMOCY DOMOWEJ I WSPIERANIA RODZIN W KRYZYSIE

W świetle postanowień ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego są obowiązane do podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, a także

wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy. W tym względzie organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego współdziałają również z Kościołem Katolickim i innymi kościołami oraz związkami wyznaniowymi.

Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- 1) tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymanie się od spożywania alkoholu;
- 2) działalność wychowawczą i informacyjną;
- 3) ustalanie odpowiedniego poziomu i właściwej struktury produkcji napojów alkoholowych przeznaczanych do spożycia w kraju;
- 4) ograniczanie dostępności alkoholu;
- 5) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu;
- 6) zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie;
- 7) przeciwdziałanie przemocy domowej;
- 8) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez finansowanie centrów integracji społecznej.

Wsparcie rodzin w kryzysie, kształtowanie wzorca rodziny oraz właściwej komunikacji w rodzinie leży w sferze zainteresowań Kościoła rzymskokatolickiego. Jeśli w gminie parafie nie prowadzą poradni życia rodzinnego, wierni należący do danej parafii są informowani o adresie najbliższej poradni rodzinnej oraz godzinach jej funkcjonowania. Poza przygotowaniem narzeczonych do małżeństwa, parafialne poradnie rodzinne świadczą pomoc w rozwiązywaniu problemów rodzin (mażeńskich, rodzicielskich, wychowawczych) oraz terapię uzależnień (od alkoholu, gier komputerowych, hazardu itp.).

Parafialni doradcy życia rodzinnego współpracują z **rejonowymi doradcami**, których obszar działania obejmuje jeden lub więcej dekanatów. Na poziomie diecezji działalność i współpracę parafialnych oraz rejonowych doradców życia rodzinnego koordynuje **Wydział Duszpasterski Kurii Metropolitalnej – Referat Duszpasterstwa Rodzin. Diecezjalnego Doradcę Życia Rodzinnego** powołuje Arcybiskup Metropolita na wniosek Diecezjalnego Duszpasterza Rodzin.

W 2024 r. na terenie miasta funkcjonowały 4 parafie Kościoła rzymskokatolickiego, parafia prawosławna oraz zbór kościoła zielonoświątkowego. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące parafii, do których należą wierni zamieszkujący miasto.

Tabela 25. Parafie i kościoły, do których należą mieszkańcy miasta

nazwa parafii	adres
Parafia pw. św. św. Antoniego	ul. Orla 11, 78-600 Wałcz
Parafia pw. św. św. Mikołaja	ul. Papieża Jana XXIII 13, 78-600 Wałcz
Parafia pw. Miłosierdzia Bożego	ul. Gen. Andersa 21, 78-600 Wałcz
Parafia Papieska pw. św. Kościoła z Asyżu	ul. Wojska Polskiego 101, 78-600 Wałcz
Parafia Prawosławna pw. Św. Trójcy	ul. Kujawska 15, 78-600 Wałcz
Kościół Zielonoświątkowy „Nowe Życie”	ul. Wilcza 8, 78-600 Wałcz

Dane Urzędu Miasta Wałcz.

Wszystkie parafie rzymskokatolickie z terenu miasta przynależą do diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej, zaś w podziale dekanalnym wchodzi w skład dekanatu Wałcz.

Wydział Duszpasterstwa Rodzin Kurii Biskupiej Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej (ul. kard. Wyszyńskiego 25, 75-062 Koszalin) zajmuje się wspieraniem rodzin, małżeństw i osób samotnych oraz rodzin w kryzysie.

Funkcję diecezjalnego duszpasterza rodzin pełni ks. mgr Piotr Wieteska (tel. 696 092 955), e-mail: wieteska@koszalin.opoka.org.pl), a diecezjalnej doradczynie życia rodzinnego mgr Barbara Kwiatosz-Kalinowska (tel. 94 343 87 34, e-mail: bkk@koszalin.opoka.org.pl). Doradcy życia rodzinnego są osobami pierwszego kontaktu i mogą udzielić osobistego wsparcia, posiadają wiedzę, gdzie można uzyskać specjalistyczną pomoc w różnych sytuacjach tego wymagających.

Doradcy życia rodzinnego służą swą wiedzą i pomocą w nauce naturalnych metod planowania rodziny, wspierają rodziny przy podjęciu decyzji o adopcji, towarzyszą samotnym kobietom w ciąży w sytuacjach trudnych. Duszpasterz służy pomocą osobom rozeznającym drogę życiową, będącym w kryzysach małżeńskich, rodzinnych, wychowawczych.

Pomoc dzieciom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach kryzysowych świadczy również Caritas Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej, m.in. Centrum Charytatywno-Opiekuńcze, Dom Samotnej Matki, Placówka Wsparcia Dziennego i mieszkanie chronione w Wałczu, Centrum Kryzysowe Caritas.

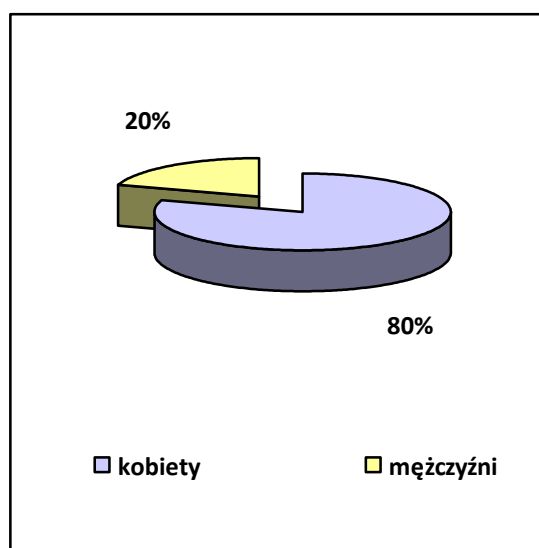
4. BADANIA ANKIETOWE DOTYCZĄCE PRZEMOCY

Diagnoza problemu przemocy domowej w Wałczu została oparta na analizie dostępnych danych, tzw. źródeł zastanych oraz ankiet skierowanych do mieszkańców, przedstawicieli funkcjonujących w mieście placówek systemu oświaty oraz uczniów. Do analizy przedłożono 50 anonimowo wypełnionych ankiet skierowanych do dorosłych mieszkańców, 7 ankiet wypełnionych przez dyrektorów i pedagogów z placówek systemu

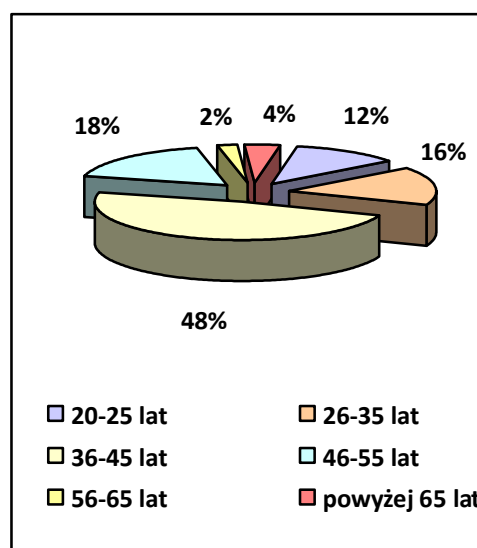
oświaty oraz 59 ankiet skierowanych do uczniów ze szkół podstawowych i ponadpodstawowych z terenu miasta.

Wśród respondentów ankiet skierowanych do dorosłych mieszkańców 80% stanowiły kobiety i 20% mężczyźni. Najliczniej reprezentowane były grupy wiekowe 36-45 lat (48%), 46-55 lat (18%) oraz 26-35 lat (16%). Mniej licznie reprezentowane były grupy osób w wieku 20-25 lat (12%), a także osoby powyżej 65 lat (4%) i 56-65 lat (2%). W badaniu nie wzięły udziału osoby poniżej 20. roku życia. Strukturę ankietowanych wg kryterium płci i wieku ilustrują poniższe wykresy.

Wykres 1. Struktura ankietowanych według kryterium płci

Wykres 2. Struktura respondentów według kryterium wieku

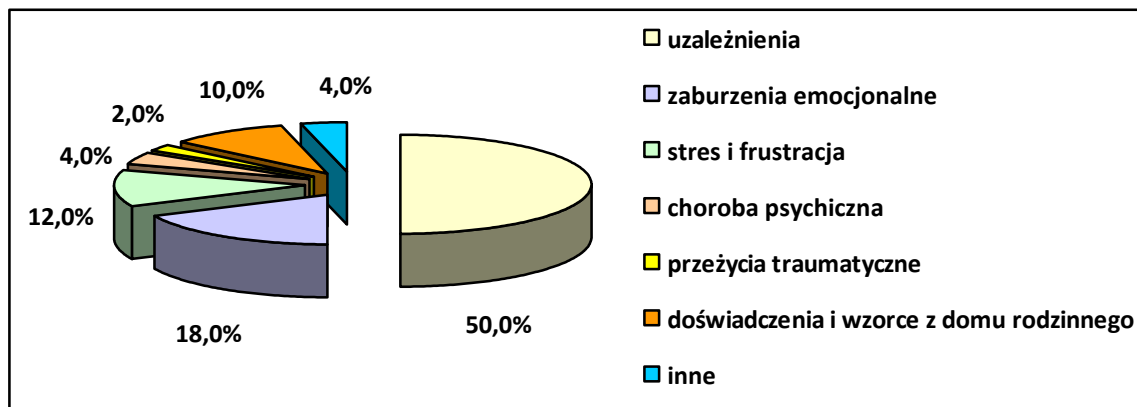
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

78% ankietowanych stanowiły osoby mieszkające w mieście od urodzenia. Pod względem poziomu wykształcenia najliczniej reprezentowana była grupa osób z wykształceniem wyższym (68%). Kolejne grupy stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem średnim (22%), zasadniczym zawodowym (6%) i gimnazjalnym (4%).

4.1. BADANIA W ŚRODOWISKU LOKALNYM

W pierwszej kolejności zapytano respondentów o najczęstsze przyczyny stosowania przemocy domowej. W opinii ankietowanych najczęstszą przyczyną stosowania przemocy domowej były uzależnienia (50%), zaburzenia emocjonalne (18%), stres i frustracja (12%) oraz doświadczenia i wzorce z domu rodzinnego (10%), a także choroba psychiczna (4%) i przeżycia traumatyczne (2%). Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

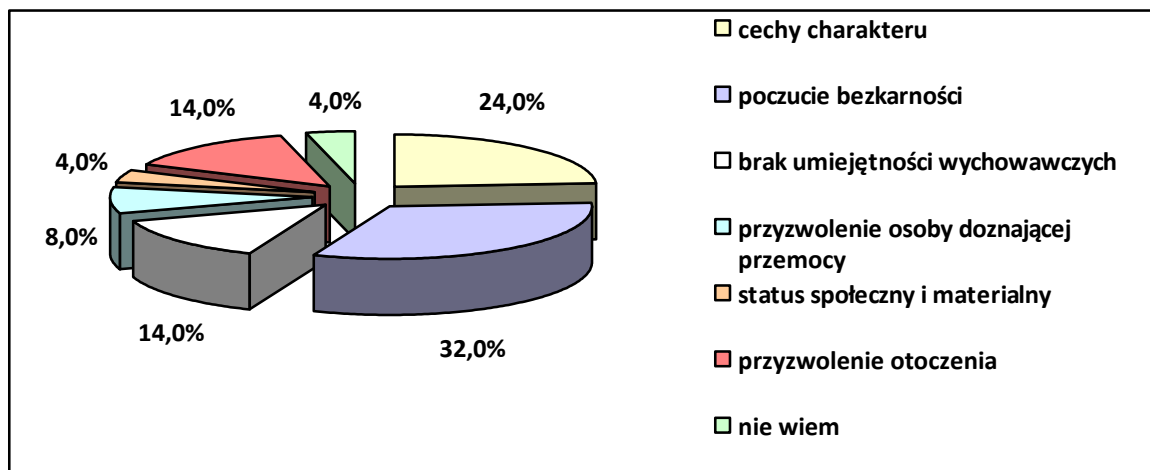
Wykres 3. Jaka jest wg Pani/Pana najczęstsza przyczyna stosowania przemocy domowej?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W kolejnym pytaniu ankietowani identyfikowali czynniki, które mogą mieć wpływ na postępowanie osób stosujących przemoc domową. Najczęściej wskazywanymi przez badanych czynnikami były: poczucie bezkarności (32%), cechy charakteru (24%), brak umiejętności wychowawczych i przyzwolenie otoczenia (po 14%), przyzwolenie osoby doznającej przemocy (8%) oraz status społeczny i materialny (4%). Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

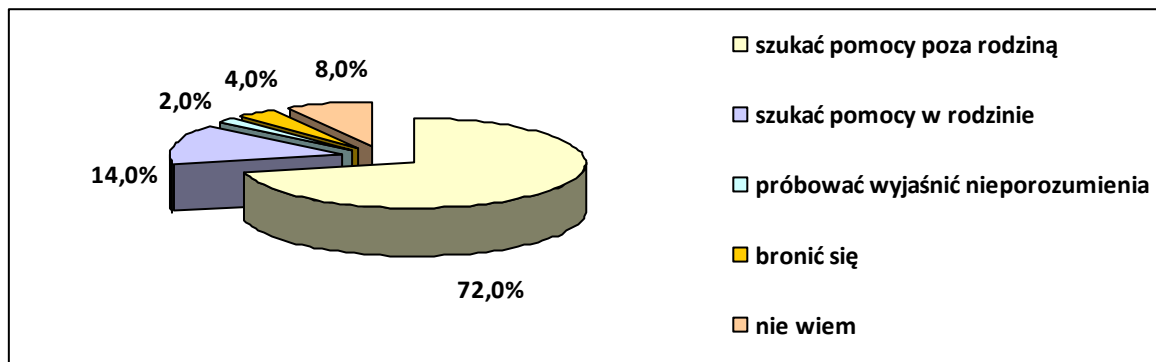
Wykres 4. Jakie Pani/Pana zdaniem czynniki mogą mieć wpływ na postępowanie osób stosujących przemoc domową?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W ankiecie zawarto także pytanie, jak powinna zachowywać się osoba doznająca przemocy domowej. Wykres zamieszczony poniżej pokazuje najczęściej wybierane odpowiedzi.

Wykres 5. Jak Pani/Pana zdaniem powinna zachowywać się osoba doznająca przemocy domowej?

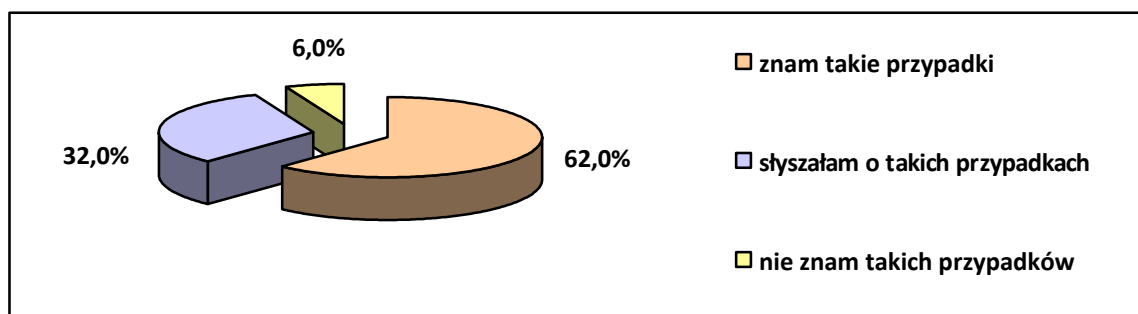

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Według najliczniejszej grupy ankietowanych osoby doznające przemocy powinny przede wszystkim szukać pomocy poza rodziną (72%), szukać pomocy w rodzinie (14%) bronić się (4%) oraz próbować wyjaśnić nieporozumienia (2%).

Uczestników badania sondowano również w kwestii znajomości przypadków występowania przemocy domowej w mieście. Bardzo niepokojąco przedstawiają się wyniki odpowiedzi na to pytanie, bowiem aż 94% respondentów stwierdziło, iż słyszało o przypadkach występowania przemocy domowej w mieście bądź takie przypadki zna. Rozkład odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

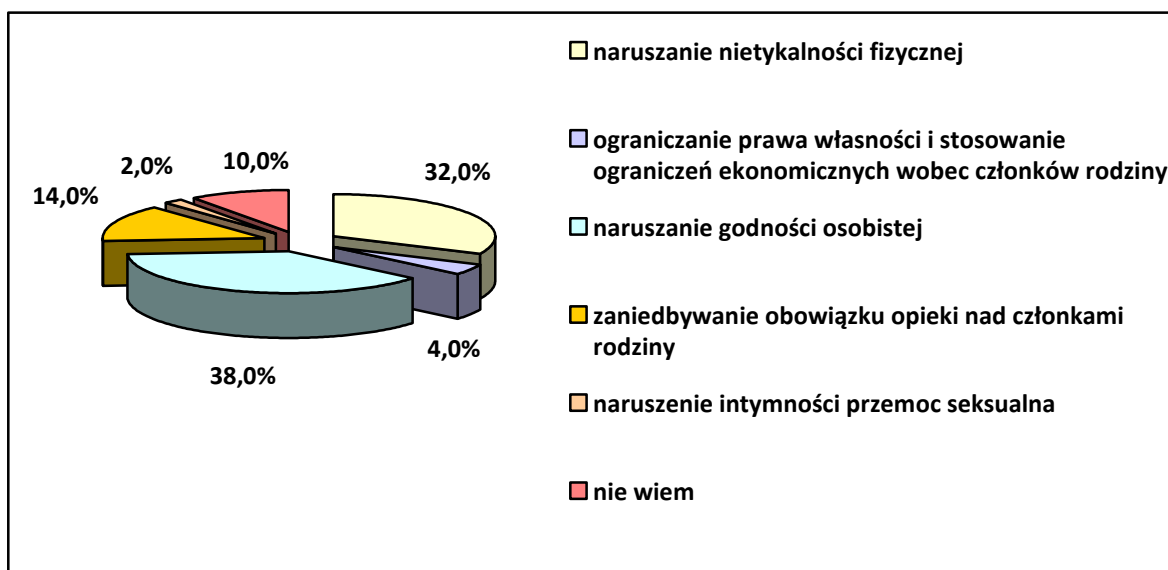
Wykres 6. Czy zna Pani/Pan przypadki występowania przemocy domowej na terenie miasta lub o nich słyszała/słyszał?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Kolejna kwestia poruszona w ankiecie dotyczyła form przemocy domowej, które, zdaniem badanych, najczęściej występują w mieście. Uczestnicy ankiety wskazywali w szczególności na naruszanie godności osobistej, naruszenie nietykalności fizycznej, zaniedbywanie obowiązku opieki nad członkami rodziny, ograniczenie prawa własności i stosowanie ograniczeń ekonomicznych wobec członków rodziny, a także naruszenie intymności i przemoc seksualną. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

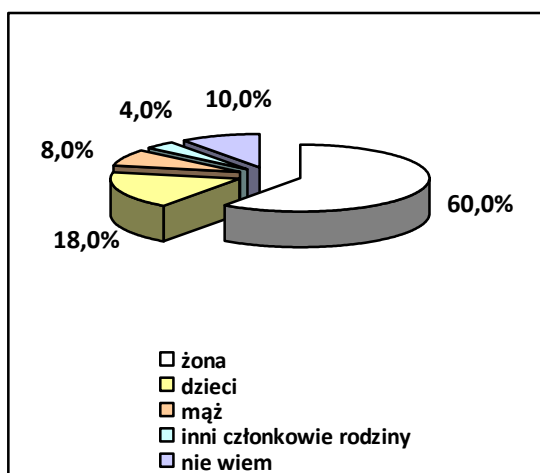
Wykres 7. Jakie formy przemocy wg Pani/Pana wiedzy występują najczęściej w rodzinach zamieszkałych w mieście?

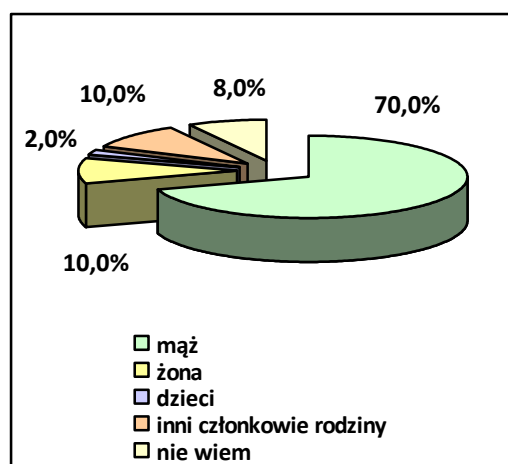
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W kolejnych pytaniach poproszono respondentów ankiety o wskazanie osób doznających przemocy domowej i stosujących przemoc domową. Zdecydowana większość uczestników badania wyraziła opinię, że osobami doznającymi przemocy domowej są żony i dzieci oraz inni członkowie rodziny, a osobami stosującymi przemoc są zwykle mężowie. Poniższe wykresy ilustrują rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 8. Kto wg Pani/Pana wiedzy najczęściej doznaje przemocy domowej w mieście?

Wykres 9. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej stosuje przemoc domową w mieście?

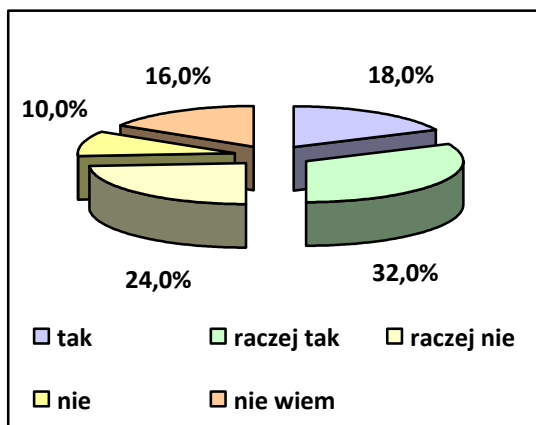

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

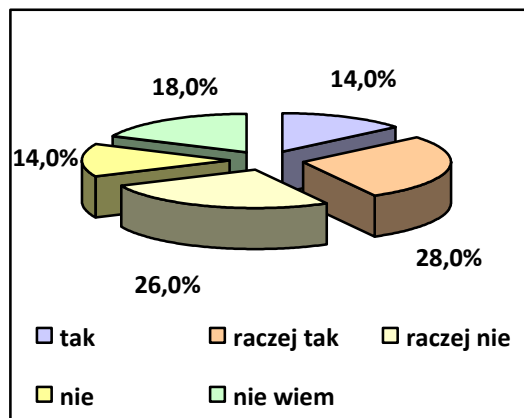
Uczestnicy badania oceniali także ofertę pomocy świadczonej osobom doznającym przemocy domowej oraz działania podejmowane wobec osób stosujących przemoc domową. Według połowy ankietowanych oferta wsparcia udzielanego osobom doznającym przemocy jest raczej wystarczająca lub wystarczająca. Odminną opinię wyraziło 34% badanych. Oferty

tej nie było w stanie ocenić 16% pytaných. Działania podejmowane wobec osób stosujących przemoc domową 42% ankietowanych uznało za raczej wystarczające lub wystarczające. Przeciwnego zdania było 40% respondentów. 18% badanych nie potrafiło ocenić tych działań. Poniższe wykresy ilustrują rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 10. Czy wg Pani/Pana wiedzy realizowana w mieście oferta pomocy dla osób doznających przemocy domowej jest wystarczająca?

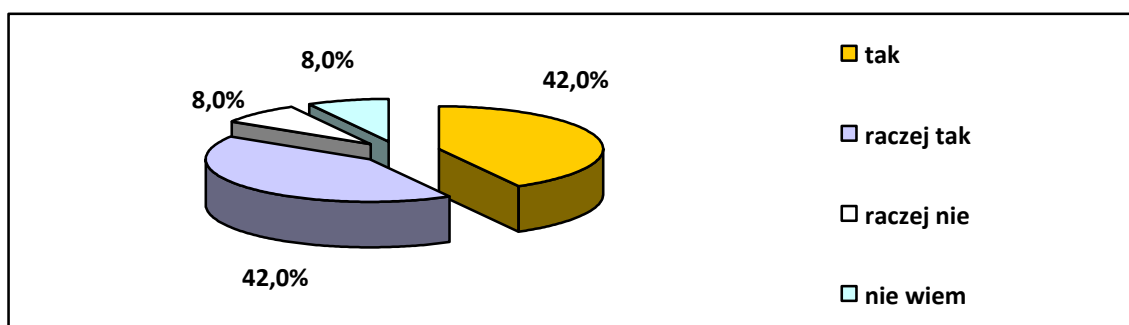
Wykres 11. Czy wg Pani/Pana wiedzy podejmowane w mieście działania wobec osób stosujących przemoc domową są wystarczające?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Uczestników badania zapytano także, czy przemoc domową postrzegają jako problem społeczny na terenie miasta. Zdaniem 84% ankietowanych przemoc domowa raczej jest lub jest ważnym problemem społecznym na terenie miasta. Za ledwie 8% badanych wyraziło zdanie przeciwnie. Opinii w tej sprawie nie miało 8% respondentów. Rozkład odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

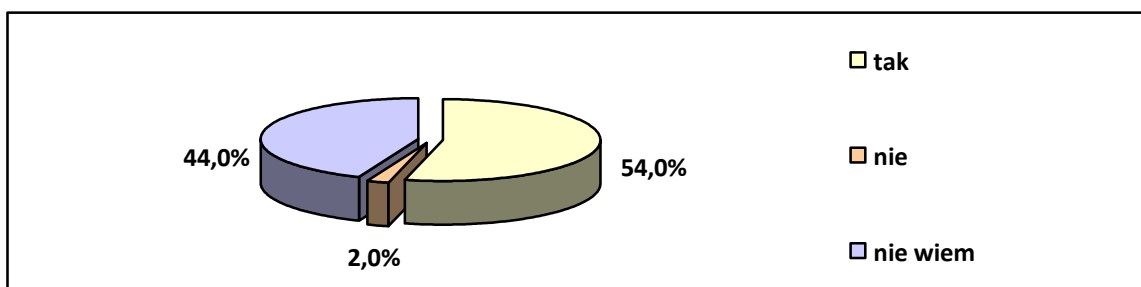
Wykres 12. Czy postrzega Pani/Pan przemoc domową jako istotny problem na terenie miasta?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Uczestników badania zapytano o ryzyko nasilenia się problemu przemocy domowej na terenie miasta. Poniższy wykresy ilustruje rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 13. Czy Pani/Pana zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy domowej na terenie miasta?

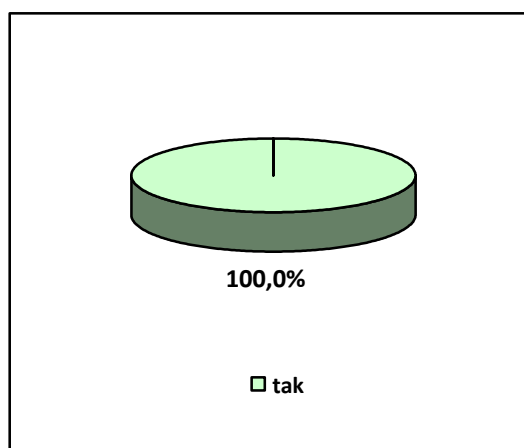

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

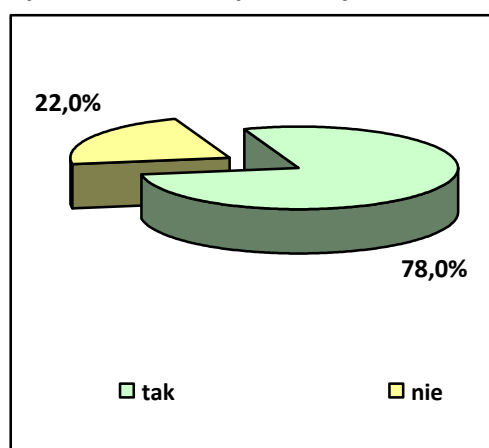
Według 54% ankietowanych istnieje ryzyko nasilenia się przemocy domowej, a 2% badanych takiego ryzyka nie dostrzega. Wysoki odsetek (44%) respondentów nie potrafił tej kwestii ocenić.

W ankiecie znalazły się również pytania pozwalające badanym ocenić znajomość wiedzy dotyczącej procedury „Niebieskie Karty” oraz Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy. Wszyscy ankietowani potwierdzili znajomość procedury „Niebieskie Karty”, a 78% badanych znajomość Zespołu Interdyscyplinarnego. Poniższe wykresy ilustrują rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 14. Czy słyszała Pani/Pan o procedurze „Niebieskie Karty”?

Wykres 15. Czy słyszała Pani/Pan o działalności w mieście Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Uczestników badania poproszono także o wskazanie działań, jakie należałoby podjąć w mieście w celu przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej. Odpowiadając, ankietowani szczególny nacisk położyli na zapewnienie osobom doznającym przemocy bezpłatnej pomocy psychologicznej, terapeutycznej i prawnej oraz rozszerzenie działań placówek już

istniejących. Podkreślano też konieczność prowadzenia kampanii informacyjnych o dostępnych formach pomocy i możliwościach wsparcia, rozszerzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych adresowanych zarówno do dzieci i młodzieży, jak i do dorosłych oraz zwiększania świadomości społecznej w zakresie problemów przemocy, a także rozpowszechniania informacji na temat instytucji pomocowych. Dostrzeżono również potrzebę realizowania programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy, przyspieszenia procedur interwencyjnych i działań pomocowych, prowadzenia regularnych szkoleń nt. rozpoznawania przemocy oraz zachęcania ofiar do zgłaszania przypadków przemocy.

4.2. BADANIA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM

Informacje, które pomogły zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań i zjawisk patologicznych uzyskano, poddając analizie ankiety wypełnione w siedmiu placówkach systemu oświaty funkcjonujących na terenie miasta:

- Szkoła Podstawowa nr 1 im. Kornela Makuszyńskiego (liczba uczniów: 385, liczba nauczycieli: 43);
- Szkoła Podstawowa nr 2 im. Roberta Schumana (liczba uczniów: 442, liczba nauczycieli: 50);
- Szkoła Podstawowa nr 4 im. Zdobywców Wału Pomorskiego (liczba uczniów: 567, liczba nauczycieli: 63);
- Szkoła Podstawowa nr 5 im. Polskich Olimpijczyków (liczba uczniów: 442, liczba nauczycieli: 55);
- Zespół Szkół nr 4 RCKU (liczba uczniów: 560, liczba nauczycieli: 59);
- I Liceum Ogólnokształcące im. Kazimierza Wielkiego z Oddziałami Sportowymi (liczba uczniów: 277, liczba nauczycieli: 44);
- Powiatowe Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego (liczba uczniów: 718, liczba nauczycieli: 87).

Zasoby i oferta szkolna. Z analizy ankiet wynika, iż wszystkie ankietowane szkoły zatrudniają pedagoga i psychologa, trzy z nich zapewniają opiekę pielęgniarską, a dwie zapewniają wsparcie doradcy zawodowego. Wszystkie szkoły zapewniają dostęp do sal gimnastycznych, sześć szkół zapewnia dostęp do boisk sportowych i do Internetu. W ani jednej placówce nie utworzono klas integracyjnych. Dożywianie uczniów prowadzą cztery

placówki systemu oświaty z terenu miasta. Opiekę w ramach zajęć dodatkowych oraz zajęć przeznaczonych dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi zapewniają wszystkie szkoły.

Problemy dosięgające uczniów i ich rodziny. Problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, identyfikowano, wypełniając zamknięte katalogi zachowań negatywnych i zjawisk patologicznych oraz dysfunkcji i patologii, obejmujące 12 (w odniesieniu do środowiska szkolnego) i 6 (w odniesieniu do otoczenia rodzinnego) zmiennych. W badaniu stwierdzano ich obecność, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Szczegółowe informacje na temat zdiagnozowanych w środowisku szkolnym i w domu rodzinnym uczniów problemów zawierają poniższe tabele.

Tabela 26. Negatywne zachowania i zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w mieście w roku szkolnym 2024/2025

rodzaj negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych	liczba stwierdzonych przypadków		
	liczba placówek, w których stwierdzono	liczba ujawnionych przypadków	liczba placówek, w których nie stwierdzono
palenie papierosów	6	206	1
sięganie po alkohol	4	29	3
sięganie po narkotyki	2	6	5
niszczenie mienia szkolnego	5	25	2
kradzieże na terenie szkoły	2	5	5
dyskryminacja w grupie rówieśniczej	5	45	2
udział w grupach negatywnych	5	18	2
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	5	75	2
autoagresja	5	24	2
ucieczki z domu	3	4	4
przestępczość ujawniona	–	–	7
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	5	13	2

Dane z badania ankietowego przeprowadzonego w placówkach oświatowych miasta.

Tabela 27. Występowanie dysfunkcji i patologii w rodzinach uczniów z miasta

rodzaj zjawiska	liczba ujawnionych przypadków
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	65
zaniedbanie dziecka	27
uzależnienia (alkoholizm, narkomania)	20

przemoc domowa	22
wykorzystywanie seksualne dzieci	0
przestępczość	1

Dane z badania ankietowego przeprowadzonego w placówkach oświatowych miasta.

W otoczeniu szkolnym uczniów odnotowano m.in.: 206 przypadków palenia papierosów, 75 przypadków agresji i przemocy w grupie rówieśniczej, 45 przypadków dyskryminacji w grupie rówieśniczej, 29 przypadków sięgania po alkohol oraz 25 przypadków niszczenia mienia szkolnego.

Przedstawiciele czterech badanych placówek nie zauważyli wzrostu negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych wśród uczniów w ciągu ostatnich trzech lat. Jednocześnie trzech respondentów taki wzrost w analizowanym okresie dostrzegło. Ich zdaniem dotyczy to w szczególności zjawiska cyberprzemocy, dyskryminacji w grupie rówieśniczej, niskiej samooceny uczniów oraz nieradzenia sobie z trudnymi emocjami.

Jeśli chodzi o zjawiska dysfunkcji i patologii w otoczeniu rodzinnym uczniów, uczestnicy badania stwierdzili 65 przypadków bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, 27 przypadków zaniedbania dziecka, 22 przypadki przemocy domowej, 20 przypadków uzależnień oraz 1 przypadek przestępczości.

Jeśli chodzi o przypadki dysfunkcji występujących w rodzinach uczniów, to w opinii przedstawicieli sześciu ankietowanej placówek w ciągu ostatnich lat nie nastąpił wzrost liczby zjawisk patologicznych i przypadków dysfunkcji. Jednocześnie jeden z uczestników badania taki wzrost w analizowanym okresie zauważył, zwłaszcza jeśli chodzi o bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz zanik więzi rodzinnych.

Pomoc, jaką placówki oferują uczniom z rodzin ubogich, opiera się o współpracę z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej i polega przede wszystkim na zapewnieniu dożywiania w formie obiadów, jak również pomocy materialnej – wsparcie w otrzymaniu stypendium szkolnego, a także we współpracy z Radą Rodziców i partnerami zewnętrznymi pomocy rzeczowej – kompletowanie wyprawki szkolnej. Dzieci mogą też liczyć na indywidualne konsultacje oraz pomoc pedagogów i psychologów szkolnych. Placówki zapewniają ponadto opiekę w ramach zajęć świetlicowych oraz zajęcia dodatkowe. W ramach wsparcia rodziców wychowawcy i nauczyciele pomagają w kompletowaniu i wypełnianiu wniosków stypendialnych.

Pomoc, jaką placówki oferują uczniom z rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych problemami uzależnień, przemocy domowej przebiega we współpracy z instytucjami pomocowymi. Umożliwiany jest kontakt ze specjalistami – pedagogami i psychologami, zapewniana jest informacja o dostępnych formach pomocy i odpowiednich instytucjach pomocowych. Dzieci mogą korzystać z porad i konsultacji pedagogów i psychologów szkolnych oraz opieki świetlicowej. W przypadku zagrożenia bezpieczeństwa dziecka, ujawnienia przemocy domowej lub zaniedbania pracownicy placówek oświatowych przeprowadzają interwencje zgodnie z obowiązującymi standardami i procedurami ochronnymi.

Placówki podejmują różne działania profilaktyczne adresowane do uczniów. Są to m.in. przedsięwzięcia profilaktyczne, dydaktyczne i wychowawcze w formie rekomendowanych przez MEN ogólnopolskich kampanii i programów, m.in. „Młode Głowy” oraz „Spójrz inaczej”. W placówkach odbywają się spotkania ze specjalistami – funkcjonariuszami policji, strażakami i dietetykami, oraz warsztaty profilaktyczne dotyczące m.in. uzależnień, cyberprzemocy, bezpieczeństwa, relacji rówieśniczych, emocji i stresu. Szkoły organizują też akcje w ramach Tygodnia Przeciwdziałania Przemocy Rówieśniczej oraz cykliczne zajęcia prowadzone przez pedagogów i psychologów szkolnych.

Do instytucji i organizacji, z którymi placówki najczęściej współpracują, uczestnicy badania zaliczyli: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miasta, Powiatową Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Regionalne Centrum Kryzysowe, Sąd Rodzinny, Komendę Powiatową Policji, OHP, Ochotniczą Straż Pożarną, ośrodki zdrowia, Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną, Warsztat Terapii Zajęciowej, Fundację Planeta Kreatywna oraz Placówkę Wsparcia Dziennego.

4.3. BADANIA W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ

W badaniu skierowanym do grupy dzieci i młodzieży szkolnej wzięło udział 59 uczniów, z czego 57% stanowili chłopcy, a 43% dziewczęta. Reprezentantami 74% badanych była młodzież ze szkół ponadpodstawowych, zaś 26% pytanym ze szkół podstawowych. W pierwszej kolejności uczniowie mieli za zadanie wybrać zachowania, które ich zdaniem są przejawem przemocy. Uzyskane wyniki zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 28. Rodzaje zachowań przemocowych w opinii uczniów

rodzaj zachowań	liczba wskazań	odsetek wskazań %
popychanie	40	67,8%

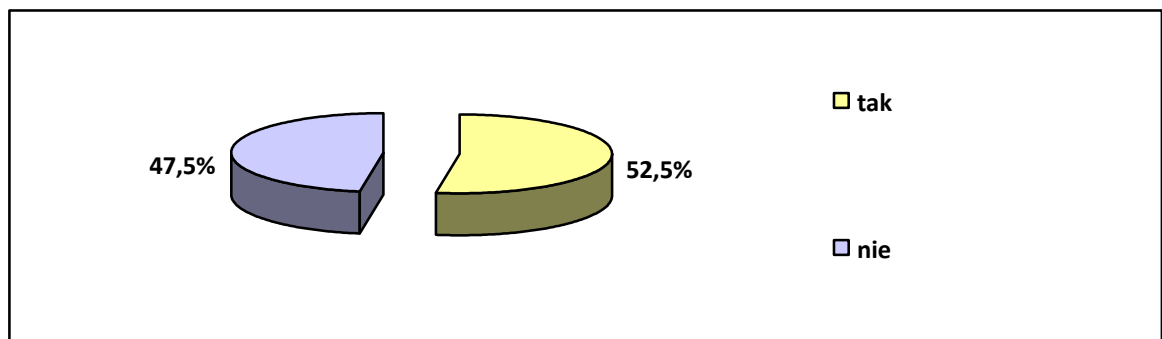
uderzanie	48	81,3%
kopanie	46	77,9%
duszenie	48	81,3%
szarpanie	44	74,5%
przypalanie ciała	46	77,9%
policzkowanie	38	64,4%
szantaż	47	79,6%
ośmieszanie	47	79,6%
grożenie	45	76,2%
nadmierna krytyka	35	59,3%
szkalowanie w Internecie	38	64,4%
nękanie sms-ami	34	57,6%

Dane z badania środowiska uczniowskiego.

Żadne z 13 możliwych do wyboru zachowań przemocowych nie zostało wskazane przez wszystkich ankietowanych uczniów. Wśród najliczniej wskazywanych zachowań, które uczniowie uznali za przejaw przemocy, znalazły się: uderzanie oraz duszenie (po 81,3%). Najmniejszy odsetek wskazań dotyczył nękania sms-ami (57,6%).

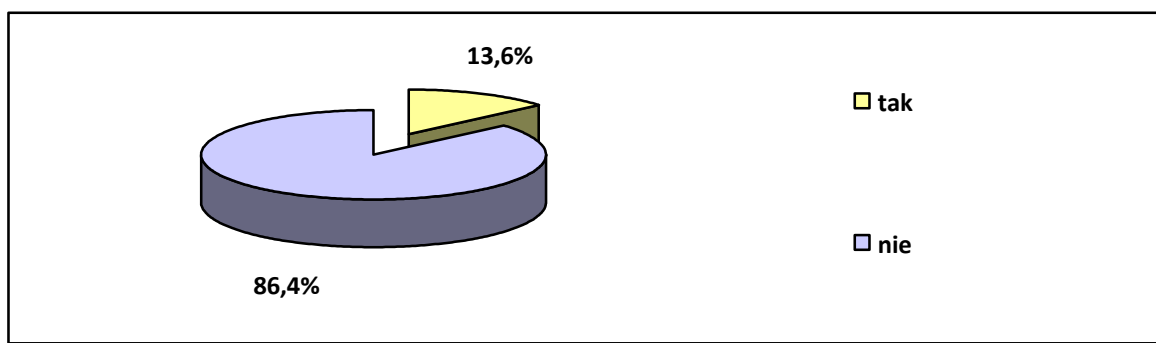
Kolejnym zagadnieniem poddanym ocenie respondentów była kwestia doświadczania przemocy ze strony rówieśników oraz w środowisku rodzinnym. W odpowiedzi na pytanie o przemoc ze strony rówieśników większość (52,5%) uczniów przyznała, że takiej przemocy doświadczyła. Jednocześnie 47,5% respondentów przyznało, że nie doświadczyło przemocy ze strony rówieśników. Występowanie zjawiska przemocy w domu rodzinnym potwierdziło 8 uczestników badania. Poniższe wykresy ilustrują rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 16. Czy doznałaś/doznałeś kiedykolwiek jakiejś formy przemocy ze strony rówieśników?

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.

Wykres 17. Czy doznałaś/doznałeś kiedykolwiek jakiegokolwiek formy przemocy w swojej rodzinie?

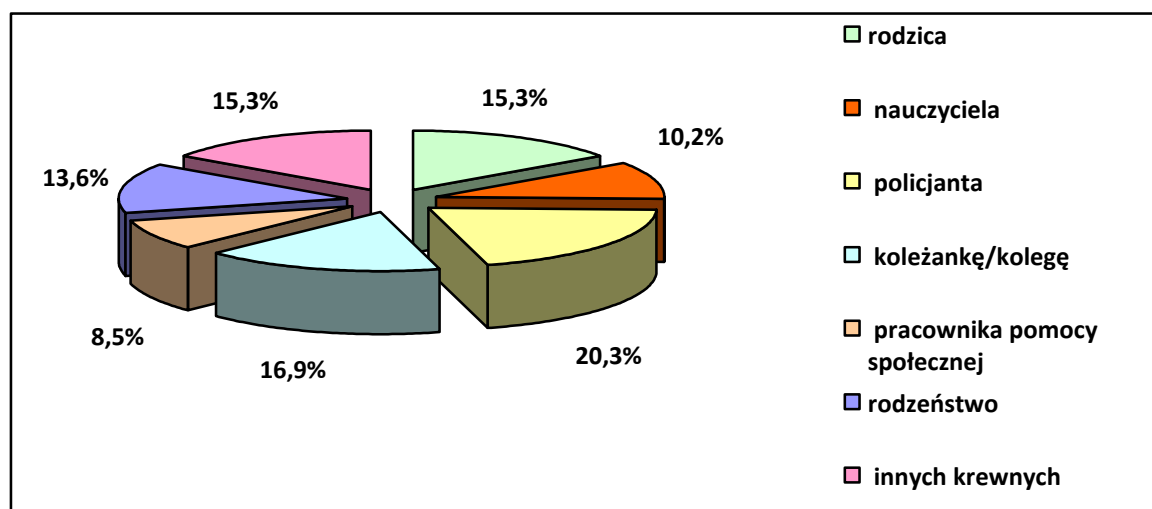
Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.

W następnym pytaniu sondowano uczniów, czy słyszeli o przypadkach przemocy w rodzinach swoich znajomych. Większość (59,3%) respondentów nie ma wiedzy o występowaniu przemocy w domach osób im znanych. Jednak 40,7% ankietowanych zadeklarowało, że słyszało o przypadkach przemocy w domach osób z ich otoczenia.

Na pytanie: „Czy uważasz, że będąc świadkiem przemocy lub jej doznając, należy kogoś o tym poinformować?”, zdecydowana większość (83,1%) respondentów odpowiedziała twierdząco. Odmienną opinię wyraziło 16,9% ankietowanych.

Uczestnicy badania zadeklarowali, że najczęściej swoją wiedzę o przemocy podzieliliby się z policjantem, koleżanką i kolegą, rodzicem, innymi krewnymi oraz rodzeństwem. W dalszej kolejności wymieniono nauczyciela i pracownika socjalnego. Rozkład odpowiedzi w tym zakresie ilustruje poniższy wykres.

Wykres 18. Kogo byś poinformowała/poinformował, gdybyś doznała/doznał przemocy domowej lub była/był świadkiem przemocy domowej?

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.

Na pytanie: „Czy uważasz, że należy prowadzić akcje i kampanie informacyjne na temat przemocy domowej?”, większość (59,3%) respondentów odpowiedziała twierdząco. Jednocześnie 40,7% ankietowanych uważa prowadzenie takich działań za bezzasadne.

Kolejna kwestia dotyczyła uczestnictwa uczniów w zajęciach poświęconych problemom przemocy domowej. Większość (61,1%) ankietowanych stwierdziła, że nigdy nie uczestniczyła w takich zajęciach. Jednocześnie 38,9% respondentów potwierdziło udział w zajęciach związanych ze zjawiskiem przemocy domowej.

W odpowiedzi na pytanie dotyczące obaw o możliwość doświadczenia przemocy najwięcej badanych (66,1%) zadeklarowało, że takich obaw nie ma. Niepokój może budzić fakt, iż 20,3% ankietowanych ujawniło, że obawia się przemocy w szkole, 10,1% obawia się przemocy rówieśniczej, zaś 3,5% uczniów obawia się przemocy w swojej rodzinie.

5. ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA KRZYWDZONYM DZIECIOM

W razie zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową pracownik socjalny zapewnia dziecku ochronę przez umieszczenie go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, dającej gwarancję zapewnienia dziecku bezpieczeństwa i należytej opieki, w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub instytucjonalnej pieczy zastępczej. Tryb umieszczania dzieci w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub instytucjonalnej pieczy zastępczej regulują przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Decyzję o odebraniu dziecka pracownik socjalny podejmuje wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także z lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką, a w miarę możliwości w obecności i przy wsparciu psychologa. Pracownik socjalny ma obowiązek niezwłocznego powiadomienia sądu opiekuńczego, nie później niż w ciągu 24 godzin od chwili zapewnienia dziecku ochrony, o zapewnieniu dziecku ochrony i umieszczeniu go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej.

6. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH

Analiza SWOT służy identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje, oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej. Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu miasta, a jej

przedmiotem stały się obszary zdefiniowane hasłowo: **rodzina, dzieci i młodzież, przemoc domowa; zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne; kapitał społeczny i ludzki.**

OBSZAR I: RODZINA, DZIECI I MŁODZIEŻ, PRZEMOC DOMOWA	
mocne strony	słabe strony
• analizowanie problemów rodzin, dzieci i młodzieży w mieście • wsparcie asystenta rodziny dla rodzin dysfunkcyjnych – udział Gminy Miejskiej Wałcz w realizacji programu MRPiS „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej” – dofinansowanie do wynagrodzeń AR • zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia • dostęp do poradnictwa specjalistycznego – psychologa – w placówkach oświatowych, • wsparcie psychologa dla rodzin niewydolnych wychowawczo w MOPS-ie • funkcjonowanie placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w formie pracy podwórkowej w środowisku osób małoletnich zagrożonych marginalizacją i demoralizacją • monitorowanie zapotrzebowania na opiekę nad dziećmi do lat 3 • utworzenie żłobka miejskiego i zapewnienie jego funkcjonowania w ramach projektu „Mama i tata do pracy wraca” • monitorowanie zapotrzebowania na opiekę przedszkolną • dysponowanie przez szkolnictwo w mieście kadrą i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów • podnoszenie jakości kształcenia w placówkach oświatowych • dobra współpraca instytucji tworzących lokalny system wspierania rodziny • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą domową • dobra współpraca instytucji tworzących lokalny system przeciwdziałania przemocy domowej w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego • zapewnianie pomocy i wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej na terenie miasta • możliwość korzystania z poradnictwa	• wysokie koszty odpłatności za pobyt w żłobkach niepublicznych • brak kandydatów na pełnienie funkcji rodziny wspierającej • słaba współpraca osób doznających przemocy i stosujących przemoc domową z grupami diagnostyczno-pomocowymi, instytucjami oferującymi wsparcie

Punktu Interwencji Kryzysowej w Wałczu dla rodzin dotkniętych przemocą domową • funkcjonowanie czasowego miejsca pobytu dla osób dotkniętych przemocą domową w Centrum Ch-O Caritas w Wałczu • zapewnienie rodzinom, w których występują dysfunkcje, różnych form wsparcia przez placówki oświatowe: dożywianie, świetlica popołudniowa, pomoc materialna (stypendia, zasiłki), ferie zimowe i letnie wraz z posiłkiem, pomoc rzeczowa • inicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy domowej	
szanse	zagrożenia
• funkcjonowanie placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży • wystarczająca oferta opieki przedszkolnej • zaspokojenie potrzeb w zakresie edukacji dzieci i młodzieży na poziomie szkoły podstawowej przez samorząd miasta • zapewnienie stałego dostępu do psychologa w każdej z placówek oświatowych • pedagogizacja rodziców na temat zjawisk i problemów zagrażających prawidłowemu funkcjonowaniu dzieci oraz potrzeby reagowania na występujące przypadki • organizowanie w placówkach oświatowych projektów, programów, spotkań, kampanii, koncertów profilaktycznych o tematyce zagrożeń, na które narażone są dzieci i młodzież • działalność Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Wałczu oraz dostosowanie godzin pracy do potrzeb osób korzystających • wystarczająca liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą domową • funkcjonowanie Poradni Profilaktyczno-Konsultacyjnej prowadzonej przez Fundację Planeta Kreatywna, udzielającej wsparcia osobom z problemem uzależnień i ich rodzinom • ścisła współpraca placówek oświatowych, Sądu Rejonowego, MOPS-u w Wałczu, KPP, PPP, PCPR-u w zakresie pomocy rodzinom niewydolnym wychowawczo oraz dotkniętym przemocą domową • wzrost świadomości społecznej nt.	• nienasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin • wzrastająca liczba rodzin dysfunkcyjnych wymagających wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego • niezaspokajająca potrzeb mieszkańców oferta w zakresie opieki żłobkowej • występowanie negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych w placówkach oświatowych, np. używki, agresja i przemoc rówieśnicza, udział w grupach negatywnych, autoagresja • wzrost przypadków bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego • wzrost liczby dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo umieszczanych w pieczy zastępczej

możliwości skorzystania z poradnictwa specjalistycznego niewzrastająca liczba przypadków przemocy domowej na terenie miasta (nieznaczny wzrost na przestrzeni 3 lat)	
--	--

Analiza uwarunkowań dla obszaru **rodzina, dzieci i młodzież, przemoc domowa** wskazuje mocne strony: zapewnianie rodzinom dysfunkcyjnym wsparcia asystentów rodziny, zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia, dostęp do psychologa w placówkach oświatowych, wsparcie psychologa dla rodzin niewydolnych wychowawczo, utworzenie placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, monitorowanie zapotrzebowania na opiekę nad dziećmi do lat 3 i opiekę przedszkolną, dysponowanie odpowiednią kadrą i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój dzieciom i młodzieży, podnoszenie jakości kształcenia w placówkach oświatowych poprzez realizację projektów współfinansowanych z EFS-u w ramach tzw. kontraktów samorządowych, dobra współpraca instytucji tworzących lokalny system wspierania rodziny, odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą domową, zapewnianie pomocy i wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, możliwość korzystania z poradnictwa Punktu Interwencji Kryzysowej w Wałczu, funkcjonowanie czasowego miejsca pobytu dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie w Centrum Charytatywno-Opiekuńczym Caritas w Wałczu, zapewnienie rodzinom, w których występują dysfunkcje, różnych form wsparcia przez placówki oświatowe: dożywianie, świetlica popołudniowa, pomoc materialna (stypendia, zasiłki), ferie zimowe i letnie wraz z posiłkiem, pomoc rzeczowa oraz inicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy.

Dostrzegane mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie mogą jednak przesłonić ciężaru gatunkowego zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Niepokoić powinien zwłaszcza wzrost przypadków bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, wzrost liczby dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo umieszczanych w pieczy zastępczej, wzrastająca liczba rodzin dysfunkcyjnych oraz rodzin wymagających specjalistycznego wsparcia, wzrost liczby negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych w placówkach oświatowych, np. używki, agresja i przemoc rówieśnicza, udział w grupach negatywnych, autoagresja, a przy tym niezmnieszenie się społecznego przyzwolenia na zjawisko przemocy.

OBSZAR II: ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
mocne strony	słabe strony
zabezpieczony dostęp mieszkańców do świadczeń z zakresu podstawowej opieki	niewystarczająca oferta poradni specjalistycznych w placówkach

zdrowotnej • inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia • podejmowanie przez samorząd miasta działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego • zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej • funkcjonowanie przy PCPR-ze w Wałczu Punktu Konsultacyjnego i Interwencji Kryzysowej zapewniającego wsparcie psychologiczne, terapeutyczne i prawne • działalność Poradni Zdrowia Psychicznego w Wałczu w zakresie leczenia osób uzależnionych od alkoholu • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi • działania organizacji pozarządowych w zakresie wsparcia osób uzależnionych od alkoholu, współuzależnionych oraz ich rodzin, propagowania zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej • prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów • realizowanie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym • realizacja w placówkach oświatowych programów prozdrowotnych propagujących zdrowy styl życia • bogata oferta różnych form aktywności fizycznej skierowana do dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów • prowadzenie przez samorząd miasta działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w mieście oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze • poprawa oświetlenia w mieście, monitoring miejski, poprawa bezpieczeństwa na drogach poprzez budowę progów zwalniających, wyniesionych przejść dla pieszych • montaż w mieście fotoradaru • ścisła współpraca straży miejskiej, policji i MOPS-u w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa osobom bezdomnym, zwłaszcza w okresie jesienno-zimowym	medycznych na terenie miasta, długi okres oczekiwania
--	--

• realizacja przez organizacje pozarządowe projektów proekologicznych skierowanych do mieszkańców Wałcza, dzieci i młodzieży szkolnej • przepisy umożliwiające wydanie przez Policję natychmiastowego nakazu opuszczenia mieszkania, zakazu zbliżania w przypadku wystąpienia przemocy domowej	
szanse	zagrożenia
• wzrost zainteresowania zdrowym trybem życia wśród mieszkańców • nieznaczna poprawa stanu środowiska naturalnego w ostatnich latach – podejmowanie przez samorząd działań na rzecz ochrony środowiska • niewzrastające zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi • utrzymujące się na tym samym poziomie zagrożenie przestępczością wśród nieletnich w mieście • wzrost poziomu bezpieczeństwa mieszkańców miasta oraz poziomu bezpieczeństwa na drodze – dzięki podejmowanym przez miasto działaniom	• wzrastająca liczba nieletnich sięgających po alkohol lub narkotyki – zgłaszane przez szkoły przypadki sięgania po używki, akty agresji i przemocy w grupie rówieśniczej, udziału w grupach negatywnych • zwiększająca się liczba osób wymagających wsparcia z powodu uzależnień

Analiza uwarunkowań dla obszaru **zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne** zwraca uwagę na zdecydowaną przewagę mocnych stron, którymi są głównie: zabezpieczony dostęp mieszkańców do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia, podejmowanie przez samorząd miasta działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego, zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej, funkcjonowanie przy PCPR-ze w Wałczu Punktu Konsultacyjnego i Interwencji Kryzysowej zapewniającego wsparcie psychologiczne, terapeutyczne i prawne, działalność Poradni Zdrowia Psychicznego w Wałczu w zakresie leczenia osób uzależnionych od alkoholu, działania organizacji pozarządowych w zakresie wsparcia osób uzależnionych od alkoholu, współuzależnionych oraz ich rodzin, propagowania zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej, prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów, realizowanie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym, bogata oferta różnych form aktywności fizycznej skierowana do dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów, realizacja przez organizacje pozarządowe projektów proekologicznych skierowanych do mieszkańców Wałcza, ścisła współpraca straży miejskiej, policji i MOPS-u w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa osobom

bezdolnym, prowadzenie przez samorząd miasta działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w mieście oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze.

Mimo znaczącej przewagi mocnych stron i licznych szans w tym obszarze wskazane słabe strony i zagrożenia (długi okres oczekiwania do lekarzy specjalistów, wzrost liczby ofiar śmiertelnych w wypadkach drogowych oraz wzrastająca liczba nieletnich sięgających po używki, akty agresji i przemocy w grupie rówieśniczej, udziału w grupach negatywnych) mogą mieć wpływ na osiągnięcie zakładanych zmian w procesie wdrażania założeń programowych.

OBSZAR III: KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
• odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców • prowadzenie działań mających na celu zachęcanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych • popularyzowanie wśród mieszkańców informacji o lokalnych organizacjach pozarządowych • podejmowanie działań zmierzających do podniesienia atrakcyjności oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do mieszkańców • inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej • prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej • dostosowana do aktualnych potrzeb liczebność kadry i sieć placówek pomocy społecznej • dobrze wykwalifikowana kadra pomocy społecznej, możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez pracowników pomocy społecznej • podejmowanie działań mających na celu propagowanie i inicjowanie wolontariatu • działalność Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej w Wałczu • duża liczba organizacji pozarządowych działających na terenie miasta, włączających się w działania służące łagodzeniu problemów społecznych • działalność Wałeckiego Centrum Kultury, Muzeum Ziemi Wałeckiej i Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji na rzecz integracji społeczności lokalnej	• wypalenie zawodowe pracowników socjalnych skutkujące niedostateczną motywacją do pracy • brak poszanowania dla zawodu pracownika socjalnego • zbyt mała liczba osób młodych zaangażowanych w działalność organizacji pozarządowych

• działania wolontariackie organizacji pozarządowych i szerzenie idei wolontariatu np. w placówkach oświatowych (szkolne koła wolontariatu) • działalność Centrum Aktywności i Wolontariatu Seniorów w Wałczu • budżet obywatelski	
szanse	zagrożenia
• zwiększająca się liczba inicjatyw lokalnych podejmowanych na terenie miasta • wzrost zainteresowania mieszkańców działalnością w ramach organizacji pozarządowych • zwiększająca się liczba osób korzystających z oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej • zmniejszająca się liczba osób marginalizowanych lub zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją • dopływ środków zewnętrznych pozwalających m.in. na podniesienie skuteczności realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej • dysponowanie środkami umożliwiającymi dostosowanie liczebności i poziomu kwalifikacji kadr pomocowych do aktualnych potrzeb • zainteresowanie mieszkańców działalnością wolontariacką	• wzrastające zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej (starzenie się społeczeństwa) • brak zainteresowania wykonywaniem pracy w zawodzie pracownika socjalnego

Analiza uwarunkowań dla obszaru **kapitał społeczny i ludzki** wskazuje na zdecydowaną przewagę mocnych stron: odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców miasta, zachęcanie ich do podejmowania inicjatyw lokalnych, inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej, duża liczba organizacji pozarządowych na terenie miasta włączających się w działania służące łagodzeniu problemów społecznych, coraz atrakcyjniejsza oferta kulturalna, sportowa i rekreacyjna oraz popularyzowanie wśród mieszkańców miasta informacji o lokalnych organizacjach pozarządowych, działalność Wałeckiego Centrum Kultury, Muzeum Ziemi Wałeckiej i Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji na rzecz integracji społeczności lokalnej, pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, propagowanie i inicjowanie wolontariatu, działalność Centrum Aktywności i Wolontariatu Seniorów, a także Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej w Wałczu. Należy także podkreślić wysokie kwalifikacje kadry pomocy społecznej oraz możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez pracowników pomocy społecznej.

Jednakże mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie powinny przesłonić wagi dostrzeganych i zasygnalizowanych słabych stron i zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Wzrastające zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej, jak również brak zainteresowania wykonywaniem pracy w zawodzie pracownika socjalnego – to w obliczu niekorzystnych tendencji demograficznych niezwykle istotne kwestie rzutujące na kształt programu działań w tym obszarze.

7. OCENA WDROŻENIA ZAŁOŻEŃ POPRZEDNIO REALIZOWANEGO PROGRAMU

Ocena wdrożenia poprzednio realizowanego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie stanowi punkt odniesienia do konstrukcji założeń polityki antyprzemocowej gminy miejskiej Wałcz na lata 2026-2030. W jej ramach zostały wskazane m.in. osiągnięcia w realizacji działań wyznaczonych w ramach programu oraz najważniejsze działania, jakie realizowano, wdrażając zapisy programowe.

1. Osiągnięcia w realizacji działań wyznaczonych w ramach programu:

- zrealizowano wszystkie działania programowe.

2. Przedsięwzięcia, które należałoby kontynuować lub podjąć w nowym okresie programowania:

- działania profilaktyczne wśród dzieci i młodzieży z podziałem na grupy wiekowe (prelekcje, spotkania, warsztaty, kampanie społeczne),
- zwiększenie kontroli w miejscach sprzedaży alkoholu (wprowadzenie tzw. tajemniczego klienta), zwiększenie świadomości dla opiekunów nieletnich.

3. Najważniejsze programy i projekty wynikające z zapisów programu, które zostały zrealizowane:

- zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy zrealizowane w ramach poniższych celów szczegółowych:

Cel szczegółowy Nr 1: Kształtowanie świadomości i wrażliwości społecznej oraz promowanie prawidłowych postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie oraz psychoedukacja dzieci, młodzieży oraz osób starszych i niepełnosprawnych.

Cel szczegółowy Nr 2: Zapewnienie efektywnej pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie, zatrzymanie przemocy i zmniejszenie jej negatywnych konsekwencji.

Cel szczegółowy Nr 3: Zwiększenie profesjonalizmu i efektywności działań osób włączonych w lokalny system przeciwdziałania przemocy.

Ogólna ocena realizacji założeń programu:

Zespół dokonujący oceny realizacji założeń poprzedniego programu, mając do dyspozycji pięciopunktową skalę ocen, którym przypisano odpowiedni stopień realizacji, tak że ocena: 1 – oznacza, że nie rozpoczęto wdrażania założeń programowych; 2 – oznacza, że rozpoczęto wdrażanie założeń programowych; 3 – oznacza, że częściowo wdrożono przyjęte założenia programu; 4 – oznacza, że zrealizowano większość założeń programowych; 5 – oznacza, że w pełni wdrożono założenia programowe, **zaproponował ogólną ocenę realizacji programu na poziomie 4.**

Uzasadnienie przyjętej oceny:

Na terenie miasta działa wiele podmiotów oferujących wsparcie osobom doznającym i stosującym przemoc domową. Wszyscy realizatorzy podejmowali wyznaczone w Programie działania. Prowadzone były liczne działania profilaktyczne, edukacyjne na temat zjawiska przemocy. Można ocenić, że wzrosła świadomość społeczna na ten temat. Podmioty tworzące lokalny system przeciwdziałania przemocy domowej ściśle współpracując ze sobą w zakresie działań skierowanych do ODP i OSP. Kadra odpowiedzialna za realizację zadań systematycznie podnosi swoje kwalifikacje, uczestnicząc w szkoleniach.

W okresie objętym Programem liczba wszczynanych procedur Niebieskie Karty utrzymywała się na podobnym poziomie.

III. PROJEKTOWANE DZIAŁANIA PROGRAMOWE

Diagnoza problemów przemocy domowej na terenie miasta, oparta na analizie źródeł zastanych, danych z badań ankietowych oraz analizie SWOT pozwoliła na opracowanie założeń Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Miejskiej Wałcz na lata 2026-2030. Zostały one przedstawione w formie celu głównego, celów operacyjnych i kierunków działań, których realizacja powinna przyczynić się do zminimalizowania zjawiska przemocy domowej, jak i zapobiegania temu zjawisku w przyszłości.

1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Cel główny, wyznaczony w Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Miejskiej Wałcz na lata 2026-2030, jest następujący:

Podejmowanie działań profilaktycznych, doskonalenie systemu interwencji i wsparcia dla osób doznających przemocy oraz podejmowanie działań skierowanych do osób stosujących przemoc domową na terenie Gminy Miejskiej Wałcz w celu zapobiegania i przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej.

Osiągnięcie celu głównego jest uwarunkowane realizacją wyznaczonych i przedstawionych poniżej celów operacyjnych oraz działań w następujących obszarach:

Profilaktyka – promowanie wartości wychowania bez przemocy, rozwijanie umiejętności interpersonalnych i wychowawczych.

Edukacja – przekazywanie wiedzy na temat zjawiska przemocy i jej skutków, informowanie o możliwościach pomocy.

Wspieranie – przeciwdziałanie poczuciu osamotnienia i bezradności u osób doznających przemocy, uświadamianie o przysługujących im prawach i możliwościach rozwiązania problemu poprzez pomoc psychologiczną, pedagogiczną i prawną.

Interwencja – przerwanie przemocy, ochrona osób doznających przemocy, izolowanie osób stosujących przemoc od osób doznających przemocy, wdrażanie programów korekcyjno-edukacyjnych lub programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

2. CELE OPERACYJNE I DZIAŁANIA

CEL OPERACYJNY 1.: POMOC OSOBOM I RODZINOM DOZNAJĄCYM PRZEMOCY LUB ZAGROŻONYCH PRZEMOCĄ.				
Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego.	2026-2030	UM, MKRPA, MOPS, placówki oświatowe, Policja, SR, placówki ochrony zdrowia, NGOs, inne podmioty, których przedstawiciele biorą udział w działaniach ZI	- liczba spotkań ZI - liczba powołanych grup diagnostyczno-pomocowych	- poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin
Realizacja procedury „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty.	2026-2030	UM, MKRPA, MOPS, placówki oświatowe, Policja, SR, placówki ochrony zdrowia, NGOs, inne podmioty, których przedstawiciele biorą udział w działaniach ZI	- liczba procedur „Niebieskie Karty” z uwzględnieniem podmiotów je wprowadzających - liczba rodzin objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”, - liczba osób w rodzinach objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” - liczba osób doznających przemocy - liczba osób stosujących przemoc	- ochrona osób dotkniętych przemocą domową - zapobieganie eskalacji zjawiska przemocy domowej
Zapewnianie bezpieczeństwa i ochrony dzieciom w trybie art. 12a ustawy z dnia 29	2026-2030	MOPS, Policja, placówki ochrony zdrowia, SR	- liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny	- ochrona dzieci w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub

lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.				zdrowia w związku z przemocą domową
Pomoc finansowa i rzeczowa dla rodzin dotkniętych przemocą domową.	2026-2030	MOPS, NGOs, Kościół	- liczba osób i rodzin, którym udzielono wsparcia	- wzmocnienie bezpieczeństwa socjalnego rodzin doświadczających przemocy - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin
Specjalistyczne poradnictwo dla osób i rodzin dotkniętych przemocą.	2026-2030	MOPS, MKRPA, PCPR, Kościół	- liczba osób i rodzin, którym udzielono wsparcia	- wzmocnienie bezpieczeństwa psychologicznego rodzin doświadczających przemocy - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin - włączenie społeczne rodzin izolujących się i izolowanych
Praca socjalna z rodzinami, w których występuje przemoc.	2026-2030	MOPS	- liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w formie pracy socjalnej	- wzmocnienie rodzin doświadczających przemocy - ograniczenie zjawiska przemocy domowej
Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia	2026-2030	MOPS, PCPR, Policja, NGOs, Kościół	- liczba osób, którym udzielono wsparcia	- zapewnienie bezpieczeństwa osobom i rodzinom doświadczającym

w razie zaistnienia takiej potrzeby.				przemocy
Prowadzenie rozmów i kierowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub programach psychologiczno-terapeutycznych.	2026-2030	MKRPA, ZI, MOPS, Policja	- liczba przeprowadzonych rozmów z osobami stosującymi przemoc - liczba osób stosujących przemoc skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub programach psychologiczno-terapeutycznych.	- zmniejszenie poziomu zagrożenia przemocą domową - poprawa relacji w rodzinach doświadczających przemocy

CEL OPERACYJNY 2.: PROWADZENIE NA TERENIE MIASTA DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH, INFORMACYJNYCH I EDUKACYJNYCH MAJĄCYCH NA CELU ELIMINOWANIE ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Upowszechnianie informacji o instytucjach i organizacjach świadczących pomoc osobom doznającym przemocy domowej oraz osobom stosującym przemoc i będącym świadkami przemocy.	2026-2030	MOPS, MKRPA, ZI, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, Policja, NGOs, Kościoł	- liczba podjętych działań	- poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom
Prowadzenie prelekcji na temat przemocy domowej.	2026-2030	MKRPA, ZI, MOPS, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, PPP, Policja, NGOs, Kościoł	- liczba pogadanek i prelekcji - liczba uczestników	- podniesienie umiejętności zapobiegania problemom dotyczącym rodzinę - zmiana świadomości społecznej

Przeprowadzanie akcji profilaktycznych, organizowanie imprez kulturalnych i sportowych z uwzględnieniem kwestii przeciwdziałania przemocy domowej.	2026-2030	UM, RM, MOPS, MKRPA, ZI, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, NGOs, Kościoł	- liczba podjętych działań - liczba uczestników	- zmiana nastawień do problemu przemocy domowej - zapobieganie eskalacji zjawiska przemocy domowej
Wzmacnianie pozytywnego wizerunku rodziny i promowanie potrzeby zachowania odpowiednich relacji wśród jej członków.	2026-2030	MOPS, MKRPA, ZI, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, PPP, NGOs, Kościoł	- liczba podjętych działań - liczba uczestników	- wzmocnienie rodzin - eliminowanie zjawisk zakłócających prawidłowe funkcjonowanie rodzin - przywracanie właściwych relacji w rodzinie
Podejmowanie działań zmierzających do rozładowania stresu i agresji w środowisku dzieci i młodzieży poprzez sport i uczestnictwo w kulturze.	2026-2030	placówki przedszkolne, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki kultury, NGOs	- liczba podjętych działań - liczba uczestników	- wyzwalanie pozytywnych emocji - integrowanie środowiska dzieci i młodzieży oraz społeczności lokalnej - poprawa bezpieczeństwa mieszkańców
Podnoszenie świadomości mieszkańców w zakresie problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej.	2026-2030	MKRPA, MOPS, ZI, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, NGOs, Kościoł, społeczność lokalna	- liczba podjętych działań	- poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin

CEL OPERACYJNY 3.: DOSKONALENIE KOMPETENCJI KADR SAMORZĄDOWYCH I ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W ZAKRESIE PROFILAKTYKI I PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Doskonalenie kompetencji zawodowych pracowników pomocy społecznej w zakresie udzielania skutecznego wsparcia osobom i rodzinom doświadczającym i zagrożonym przemocą.	2026-2030	MOPS, MKRPA, ZI, PCPR, ROPS, Policja, placówki ochrony zdrowia, SR, PR	- liczba odbytych szkoleń - liczba pracowników doskonalących kwalifikacje	- podwyższenie kompetencji służb społecznych - poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom - poprawa funkcjonowania rodzin objętych wsparciem
Organizowanie szkoleń i warsztatów dla kadry pedagogicznej na temat problemów przemocy domowej i problemów agresji w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.	2026-2030	placówki przedszkolne, placówki oświatowe, PPP	- liczba zajęć - liczba uczestników	- podwyższenie kompetencji kadr pedagogicznych w zakresie udzielania skutecznego wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym i zagrożonym przemocą. - eliminowanie zachowań agresywnych w środowisku uczniowskim
Wspieranie organizacji pozarządowych w działaniach nakierowanych na kwestie przeciwdziałania problemom uzależnień i przemocy domowej.	2026-2030	UM, MKRPA, MOPS, ZI, placówki oświatowe, Policja, NGOs, społeczność lokalna	- liczba podjętych działań - liczba podmiotów objętych wsparciem	- poprawa skuteczności oddziaływań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej

CEL OPERACYJNY 4: WSPÓŁPRACA PODMIOTÓW NA RZEC PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE MIASTA.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Integrowanie działań w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej w mieście poprzez stałą współpracę podmiotów działających na terenie miasta i podmiotów spoza miasta wspierających mieszkańców.	2026-2030	UM, RM, MOPS, MKRPA, ZI, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki kultury, Policja, SR, PR, PCPR, PPP, NGOs, Kościół	- liczba podjętych działań - liczba osób i rodzin korzystających ze wsparcia pomocy społecznej z powodu uzależnień i przemocy domowej	- poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin - zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych uzależnieniami i przemocą
Poszerzanie współpracy podmiotów w zakresie wzmacniania kondycji rodzin zamieszkujących w mieście i eliminowania niekorzystnych zjawisk mających wpływ na komfort i jakość ich życia.	2026-2030	UM, RM, MKRPA, ZI, MOPS, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, NGOs, Kościół	- liczba podjętych działań	- poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin - utrwalenie w świadomości społecznej wzorca rodziny prawidłowo wypełniającej przypisane jej funkcje i wolnej od zachowań patologicznych

Legenda

UM – Urząd Miasta

RM – Rada Miasta

MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

MKRPA – Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy

SR – Sąd Rejonowy

PR – Prokuratura Rejonowa

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

NGOs – organizacje pozarządowe

ROPS – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

IV. REALIZACJA PROGRAMU

1. KOORDYNATOR, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I PARTNERZY

Koordynatorem realizacji Programu będzie Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w Gminie Miejskiej Wałcz. Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację działań są: Burmistrz, Rada Miasta, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy, placówki wychowania przedszkolnego, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne.

Partnerami w realizacji działań są: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Powiatowy Urząd Pracy, ośrodki leczenia uzależnień, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, ośrodki wsparcia, grupy samopomocowe, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.

2. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring programu, polegający na gromadzeniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych działań, będzie prowadzony przez Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy – koordynatora programu, przy udziale członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz przedstawicieli służb, które w zakresie swoich kompetencji realizują zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej. Celem monitoringu będzie badanie, czy realizacja działań przebiega bez zakłóceń. Monitoring realizacji programu umożliwi:

- systematyczną obserwację działań programu,
- weryfikację zgodności założonych celów z osiąganymi efektami,
- ocenę zaangażowania jednostek w realizację działań.

Do monitoringu wykorzystane zostaną wskaźniki realizacji działań wyznaczonych w ramach poszczególnych celów programu. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań. Z prowadzonego monitoringu zostanie przygotowane sprawozdanie z realizacji Programu, które będzie przedstawione Radzie Miasta do końca kwietnia każdego roku.

Ewaluacja Programu będzie dotyczyła zarówno liczby prowadzonych działań, jak i ich jakości. Celem ewaluacji będzie ocena efektywności programu poprzez gromadzenie, analizę

i interpretację danych. Ewaluacja zostanie przeprowadzona po drugim i czwartym roku wdrażania założeń programu na podstawie analizy materiałów sprawozdawczych z poszczególnych instytucji zaangażowanych w jego realizację, a w szczególności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Pozwoli ona na podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji Programu.

3. FINANSOWANIE

Źródłem finansowania działań zawartych w Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Miejskiej Wałcz na lata 2026-2030 będą środki własne miasta przewidziane na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy, pomocy społecznej, przeciwdziałania alkoholizmowi, a także środki zewnętrzne pozyskane na realizację programów ośłonowych, programów rządowych lub innych, których realizacja pozwoli osiągać cele zawarte w niniejszym programie.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabela 1. Rodzaje i formy przemocy	4
Tabela 2. Policyjne statystyki procedury „Niebieskie Karty” za rok 2025	8
Tabela 3. Liczba mieszkańców miasta w latach 2022-2024	22
Tabela 4. Struktura wiekowa mieszkańców miasta w latach 2022-2024	22
Tabela 5. Ruch naturalny ludności miasta w latach 2022-2024	23
Tabela 6. Podmioty świadczące wsparcie osobom dotkniętym przemocą domową w mieście	24
Tabela 7. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w mieście w latach 2022-2024	25
Tabela 8. Środki finansowe przeznaczone w mieście w latach 2022-2024 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy domowej	25
Tabela 9. Liczba członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2022-2024	26
Tabela 10. Działalność MKRPA w latach 2022-2024 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w mieście	26
Tabela 11. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w mieście w latach 2022-2024	30
Tabela 12. Dane dotyczące przemocy domowej na terenie miasta w latach 2022-2024	30
Tabela 13. Działania korekcyjno-edukacyjne i psychologiczno-terapeutyczne podejmowane wobec osób stosujących przemoc domową na terenie miasta w latach 2022-2024	31
Tabela 14. Szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy realizowane w mieście w roku 2024	32
Tabela 15. Środki finansowe wydatkowane przez miasto na świadczenia z pomocy społecznej dla mieszkańców miasta w latach 2022-2024	33
Tabela 16. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w mieście objęci wsparciem MOPS-u w latach 2022-2024	33
Tabela 17. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w mieście objęci wsparciem MOPS-u z powodu przemocy domowej, alkoholizmu lub narkomanii w latach 2022-2024	34
Tabela 18. Asystentura rodziny w mieście w latach 2022-2024	35
Tabela 19. Przestępstwa odnotowane w mieście w latach 2022-2024	36
Tabela 20. Dozory prowadzone w mieście w latach 2022-2024	39
Tabela 21. Nadzory prowadzone w mieście w latach 2022-2024	39
Tabela 22. Wsparcie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej w latach 2022-2024	40
Tabela 23. Jednostki wsparcia w zakresie profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej działające poza strukturami miasta	41
Tabela 24. Numery telefonów, pod którymi można uzyskać wsparcie i porady	42
Tabela 25. Parafie i kościoły, do których należą mieszkańcy miasta	45
Tabela 26. Negatywne zachowania i zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w mieście w roku szkolnym 2024/2025	53
Tabela 27. Występowanie dysfunkcji i patologii w rodzinach uczniów z miasta	53
Tabela 28. Rodzaje zachowań przemocowych w opinii uczniów	55
Wykres 1. Struktura ankietowanych według kryterium płci	46
Wykres 2. Struktura respondentów według kryterium wieku	46
Wykres 3. Jaka jest wg Pani/Pana najczęstsza przyczyna stosowania przemocy domowej?	47
Wykres 4. Jakie Pani/Pana zdaniem czynniki mogą mieć wpływ na postępowanie osób stosujących przemoc domową?	47
Wykres 5. Jak Pani/Pana zdaniem powinna zachowywać się osoba doznająca przemocy domowej?	48
Wykres 6. Czy zna Pani/Pan przypadki występowania przemocy domowej na terenie miasta lub o nich słyszała/słyszał?	48
Wykres 7. Jakie formy przemocy wg Pani/Pana wiedzy występują najczęściej w rodzinach zamieszkałych w mieście?	49
Wykres 8. Kto wg Pani/Pana wiedzy najczęściej doznaje przemocy domowej w mieście?	49
Wykres 9. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej stosuje przemoc domową w mieście?	49

Wykres 10. Czy wg Pani/Pana wiedzy realizowana w mieście oferta pomocy dla osób doznających przemocy domowej jest wystarczająca?	50
Wykres 11. Czy wg Pani/Pana wiedzy podejmowane w mieście działania wobec osób stosujących przemoc domową są wystarczające?	50
Wykres 12. Czy postrzega Pani/Pan przemoc domową jako istotny problem na terenie miasta?	50
Wykres 13. Czy Pani/Pana zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy domowej na terenie miasta?	51
Wykres 14. Czy słyszała Pani/Pan o procedurze „Niebieskie Karty”?	51
Wykres 15. Czy słyszała Pani/Pan o działalności w mieście Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy?	51
Wykres 16. Czy doznałaś/doznałeś kiedykolwiek jakiegó formy przemocy ze strony rówieśników?	56
Wykres 17. Czy doznałaś/doznałeś kiedykolwiek jakiegó formy przemocy w swojej rodzinie?	57
Wykres 18. Kogo byś poinformowała/poinformował, gdybyś doznała/doznał przemocy domowej lub była/był świadkiem przemocy domowej?	57